

1932

Nº 5

INDUSTRIA TEXTIL

REVISTA

MENSVAL

La Maquinària Anglo-Americana R. D'AULIGNAC

ESPECIALITAT EN MÁQUINES "JACQUARD"
PER A TEIXITS DE MOSTRA, TAPISSOS,
GOBELINS, ETC.

Accessoris i útils per a la indústria tèxtil
FABRICACIÓ ANGLESA DE LES PRIMERES MARQUES

Maquinària per a barrejar, obrir,
cardar, filar, doblar, torçar, de-
banar, ordir, teixir, blanquejar, tenyir
i estampar cotó i seda de totes menes

Maquinària per a obrir, rentar,
eixugar, preparar, cardar, fi-
lar, doblar, torçar, debanar, tei-
xir, tenyir i aprestar llana i estam

Maquinària per a obrir, cardar,
doblar, filar, torçar, debanar,
teixir i aprestar lli, canem i jute

Peces de recanvi, llançadores,
bobines, anelles, etc., etc.

Eines i accessoris per als tallers
de reparació, i suministres ge-
nerals per a les fàbriques - - -

CORTS CATALANES, 557-559

BARCELONA

APARTAT DE CORREUS 256

A. THIBEAU & Cie.

TOURCOING

Maquinària de rentatge i cardatge
per a llana pentinada, llana cardada
i desaprofitaments

Representant exclusiu a Espanya

Fill d'Emili Bruguera

Avinguda 14 d'Abril, 383

Barcelona

Tel. 70.736

COIXINETS DE BOLES SRO

TIPUS USUAL PER A MAQUINARIA I ESPECIAL PER A TRANSMISSIONS

Grans existències

Construcció senzilla, robusta i pràctica

DEMANI'S LA Llista DE PREUS I D'EXISTÈNCIES

Els coixinets de boles SRO
son una garantia de bona
marxa a tot arreu

AGÈNCIA GENERAL I DIPÒSIT
Casanellas i Cortadellas

Casanova, 50 - Tel. 34667
BARCELONA

La única Revista tèxtil catalana és
INDÚSTRIA TÈXTIL

Afavoriu-la amb el vostre anunci o amb la vostra subscripció

INDUSTRIA TEXTIL

Els grans estiratges **Sistema Casablancas** *per a filatura de cotó*

ESTIRATGES

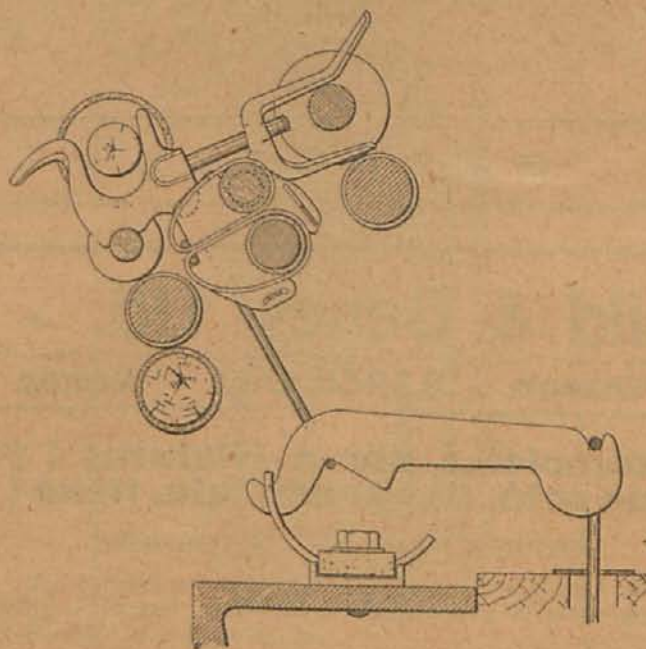
Cotons de la Índia.	sobre un 16
Cotons americans	" " 25
Cotons de llarga fibra	" " 35

AVANTATGES

Supressió de les Metxeres Superlines en tots els casos
Supressió de les Metxeres en Fi filant amb metxa senzilla
Supressió de totes les Metxeres Intermittges i d'un
50 % de les Metxeres en Fi filant amb metxa doblada

Millorament
de la
Qualitat dels fils

Simplificació
del Treball
directiu i obrer

LA MILLOR REFERÈNCIA

Més de SIS MILIONS de pues en marxa en els següents països:

Anglaterra	Bèlgica	França	Txecoslovàquia	Estat Units
Alemanya	Holanda	Hongria	Turquia	Mèxic
Austria	Brasil	Portugal	Índia Anglesa	Itàlia i Suïssa

700.000 pues en el nostre país

Per a prospectes, referències i pressupostos:

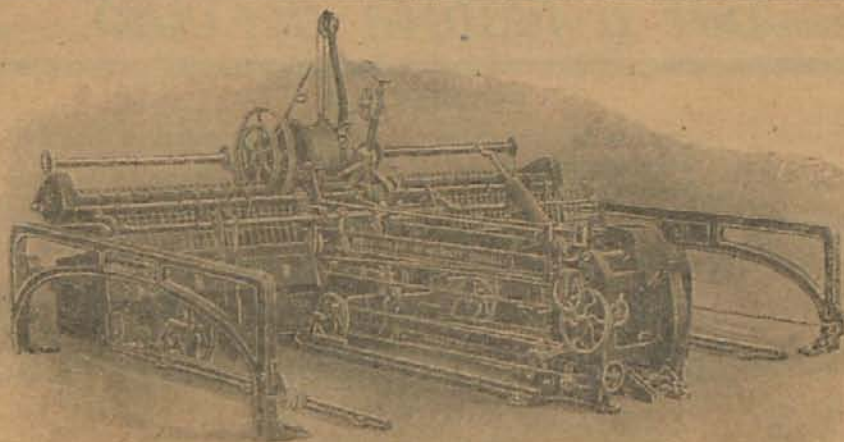
Rius-Manich, S.A. - Bruch, 20 - Barcelona

Agència exclusiva de venda de

Mina, 162 - Tel. 649 - FERRAN CASABLANCAS - Sabadell

INDUSTRIAS ELECTRO - MECANICAS

Construcció de selfactines i contínues per a llana : Recanvis

Tallers: Unió, 46

S A B A D E L L

Teléfono 780

White, Child & Beney, Ltd. - Londres

Agent: Henry Cowen - BARCELONA - Ronda Sant Pere, 27

Instal·lacions completes per a Filatures i Fàbriques de teixits de cotó, lli, cânem, jute, llana i seda

REPRESENTACIONS EXCLUSIVES:

Tweedales & Smalley (1920), Ltd. - Castleton (near Manchester). — Màquines per a la preparació i filatura del cotó.

James F. Low & Co. Ltd. - Monifieth. — Màquines per a la preparació i filatura del jute, lli, cânem, etc.

British Northrop Loom Co. - Blackburn. — Telers automàtics.

John Paterson & Co. Ltd. - Glasgow. — Producte emulsiu per a l'ensimatge del jute.

Lee, Croll & Co. Ltd. - Dundee. — Instal·lacions per al tissatge i acabat del jute.

Jonatham Hattersley & Sons, Ltd. - Leeds. — Poes i aranyes.

Henry Taylor & Sons, Ltd. - Belfast. — Guarnicions de fusta, barretes, gills, rascles, etc.

Davidson & Co., Ltd. - Belfast. — Ventilació "Sirocco".

Samuel Law & Sons, Ltd. - Cleckheaton. — Cintes de cardes per a cotó.

Wildt & Co., Ltd. - Leicester. — Màquines per a gènere de punt.

Wm. Spiers, Ltd. - Leicester. — Màquines "Autoswift" per a mitges i mitjons.

Wm. Bywater, Ltd. - Leeds. — Màquines de cabdellar.

W. A. Fell, Ltd. - Windermere. — Màquines per a fer bobines, fusades, tubs, rodets, etc. Instal·lacions completes per a torneries de fusta.

Bots de fibra, indestructibles, i accessoris per a la indústria tèxtil
Ventiladors SIROCCO per a tots els usos

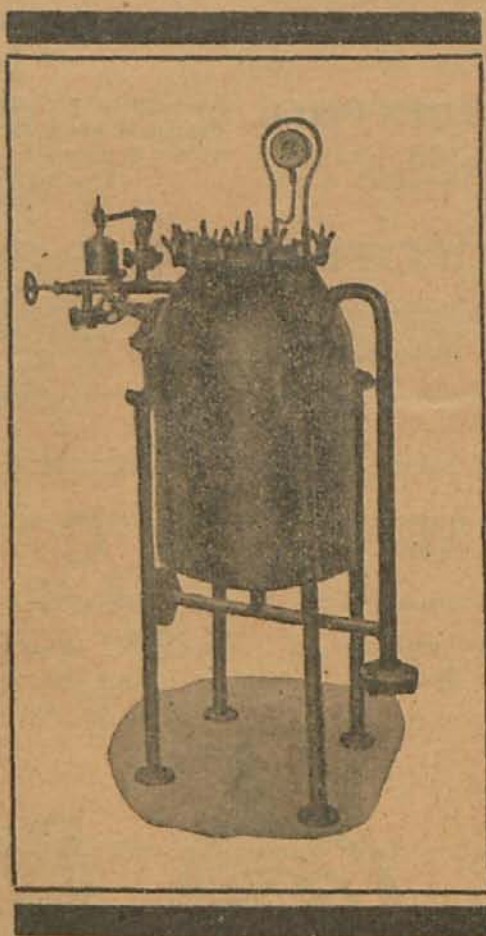
Caldereria de Ferro i Coure

Torcuat Cañisá i Fill

Tuberíes per a aigua i
vapor : Dipòsits per a
: aigua i alcohol :

Bombes per a màquines
: de parar i eixugar :

Calderes de doble fons

Aparells destil·ladors
: de tots sistemes :

Aparells per a blanqueig

Estufes i bombes de
: varies menes :

Passeig Triomf, 94, i Passatge Ripol, 2 i 4 : Tel. 50.721

:: BARCELONA (Sant Martí) ::

GRANDS PRIX: París 1900 - Milà 1905 :: HORS CONCOURS: Lió 1914

Société Anonyme des Mécaniques VERDOL

Capital: 1.080.000 francs

Estatge social i tallers de construcció: 16, Dumont-d'Urville, 16 : LIÓ

Direcció telefónica: VERDOLSOC - LYON

Màquines Verdol

De tots nombres, substituïnt per paper sens fi, els cartons enllaçats d'alça senzilla, alça i baixa, pas oblicu universal, de doble cilindre, de doble pas, per a grans velocitats. La més econòmica de les màquines Jacquard

Màquines Perrin & Verdol-Perrin

De tots nombres, d'alça senzilla, alça i baixa, de doble pas, per a grans velocitats i de calada oberta.

Màquines Jacquard i Vincenzi

Picatge i repicatge automàtics o no per a VERDOL, VINCENZI i JACQUARD - Premises i repicatges.

Nou repicatge automàtic sense cordes ni ploms per a màquines VERDOL

Paper especial per a màquines VERDOL i maquinetes Maquinària per a l'acabat de velluts (tondoses, màquines de raspallar, etc.) - Perforació de fustes i metalls Planxes d'arcades, cilindres, etc.

Per a detalls i pressuposts
dirigir-se a l'Agent general

J. TORRENT ROIG

Passeig de S. Joan, 79
Telé. 73.245 : BARCELONA

SUCURSALS COME (Itàlia): 79, Borgo-Vigo.
PATERSON (N. J., EE UU): 58, Railroad Avenue.
ELBERFELD (Alemanya): 102, Luisenstrasse.

DIPÓSITS: ZURICH (Suïssa): F. Kaeser, Métropol. — MOSCOW (Rússia): J. Naf, Taganka, Gran pokrowskipéroulok n.º 10 — KYOTO (Japó).

ESCHER WYSS & C. ZURICH (Suïssa)

Representant general per Espanya:

RODOLF LINER, enginyer industrial
Av. Pi i Margall, 9-B - MADRID

Delegat per Catalunya i Balears:

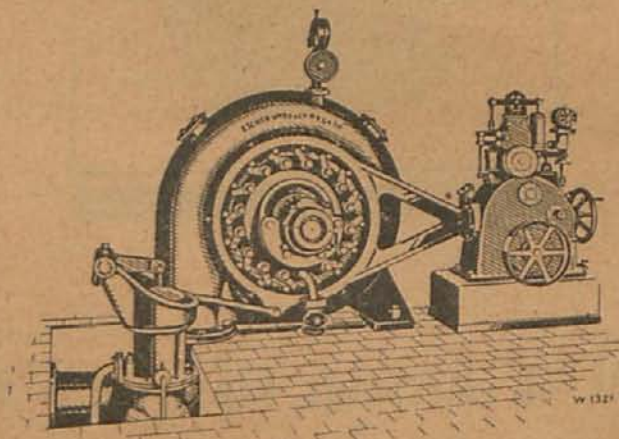
ALBERT SCHMID, enginyer industrial
Diputació, 239 - BARCELONA

**Turbines
hidràuliques**

Les suministrades
fins a la data
arriben a

8.405 turbines

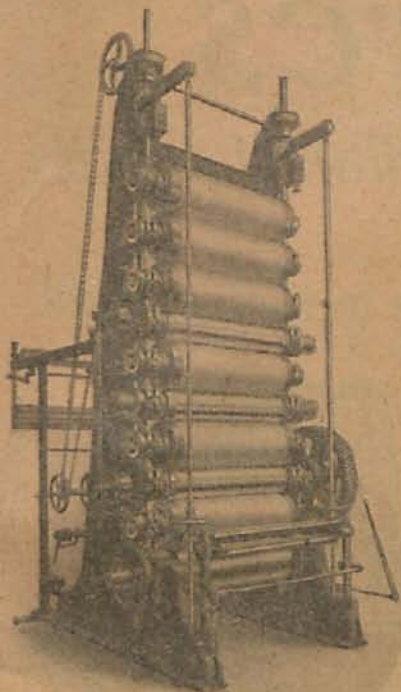
representant una
potència total de
7.762.078 ca-
valls efectius

Turbines de
vapor : Turbo-
bombes : Mà-
quines per a gel
Compresors
rotatius : Cal-
deres de vapor
Recalentadors
de vapor : Mà-
quines marines
Vapors : Bots

PROJECTES I PRESSUPOSTS GRATIS

Calandra FARMER
de deu corrons

SIR JAMES FARMER NORTON & Co. Ltd.

Adelphi Ironworks, Salford
MANCHESTER

*Primer constructor mundial de
Maquinària completa per a Blanqueigs,
Tintories, Mercerització, Estampats,
i Acabats de tota classe de fibres.*

REPRESENTANTS EXCLUSIUS:

JOHN M. SUMNER & Co.

SUCCESSORS:

BASTOS Y C.^A, S. en C.

Clarís, 19 - Barcelona

ALTRES REPRESENTACIONS:

Platt Bros. & Co. - Maquinària per a cotó, llana, estam, etc.

Sulzer Frères, S. C. - Motors Diesel, bombes frigorífiques, etc.

J. & T. Boyd, Ltd. - Maquinària per a jute, canem i lli.

Henry Baer & Co. - Aparells de precisió per a la indústria tèxtil.

Schärer-Nussbaumer & Co. - Canillers ràpides, Cabdelladores i Trescanadores.

Josep Stubbs, Ltd. - Reunidores, Torcedores, Gassejadores, etc.

Heenan & Froude - Frens dinamomètrics.

Wilson Bros. Bobbin C^o, Ltd. - Rodets, Bitlles, Llançadores, etc.

Weber & Cie. - Petits motors Diesel.

INSTAL·LACIÓ DE FÀBRIQUES - ACCESSORIS - RECANVIS - MUNTURES

D'interès

per als fabricants de filats i teixits

És impossible el progrés de la indústria tèxtil,
sense emprar el

COMPTADOR
TEL

Determina d'una mane-
ra precisa el setmanal
de les teixidores.
Dóna exactament el
preu de cost dels
diferents articles.

La millor referència:

Més d'un milió funcionant a diferents països

REPRESENTANTS EXCLUSIUS PER ESPANYA:

MAQUINARIA INDUSTRIAL, S. A.

Girona, 63

BARCELONA

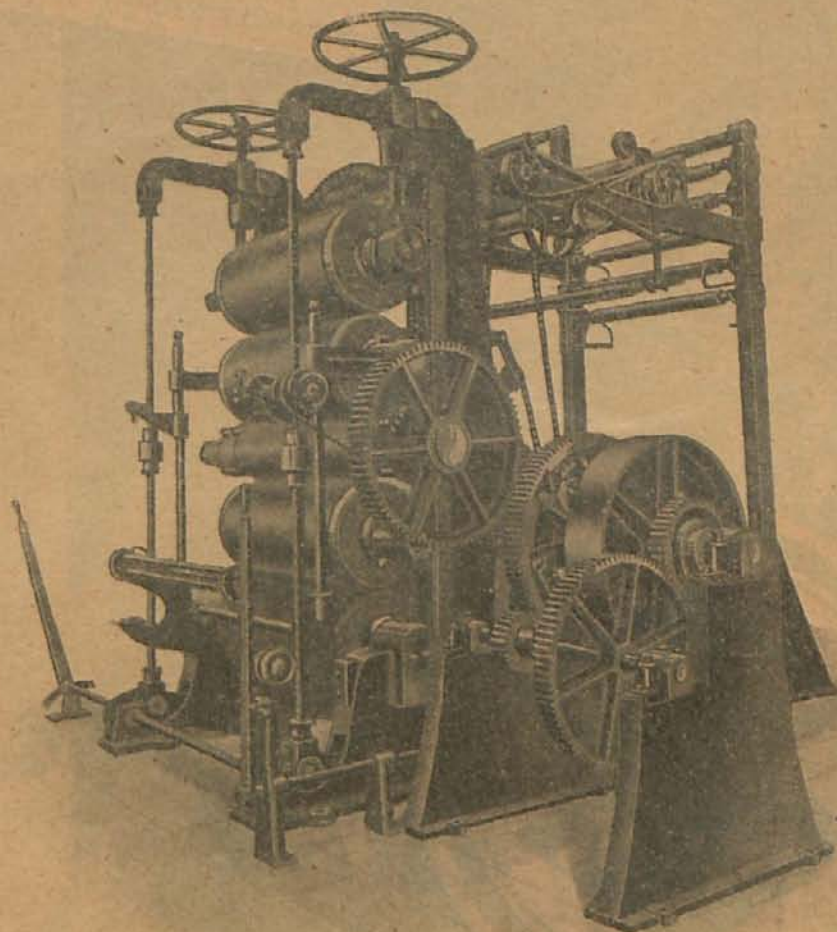
Telèfon 19.743

Hijo y Yerno de Andrés Oliva

Pere IV, 273 - Teléfon 51.403

**ENGINEERS
CONSTRUCTORS**

Ap. de Correus 836 - BARCELONA

Especialitat en maquinària per a Blanqueigs, Tintories i Aprests - Hidro-extractors de totes menes - Premses hidràuliques - Maquinària per a l'elaboració i fabricació de la goma - Montacàrregues i altres aparells d'elevació, mecànics, hidràulics i elèctrics - Construcció de cilindres de paper, jute i cotó

INDUSTRIA TEXTIL

EXCLUSIVA DE VENTA PARA ESPAÑA

JOSÉ MARIOL ARMENGOL
BARCELONA

CONSEJO DE DENTO. 403

TEL. 51590

von Aster-Hendrichs

La seda artificial de filamentos más finos

I-G-FARBENINDUSTRIE AKTIENGESELLSCHAFT

Sección Seda Artificial-Berlin.

Preferida por los más importantes fabricantes de
MEDIAS A MALLA FINA

entreguen al corró plegador que les enrotlla en forma de napa.

En engegar la màquina es posen bots que siguin plens de quantitats diferents, per tal que s'acabin d'un a un; d'aquesta manera els afegits s'escauran a intervals regulars i no tots o uns quants junts o aprop els uns dels altres. Les culleretes han d'estar en bones condicions, lliures i accionant promptament. La posició dels bots ha d'ésser tal que no hi hagi encreuament de vetes i que aquestes formin el menor angle possible en passar del bot a la placa-guia; així s'evitarà fricció i allargassament de les vetes. Aquesta màquina té generalment quatre parells de corrons si la napa passa directament a la pentinadora, però només tres parells de corrons quan es fa passar la napa per una reunidora de teles o «reunidora estiradora».

Producció i velocitats.—225 a 250 quilos per dia. Grans produccions no són aconsellables. De vegades s'exagera la producció per tal de donar l'abast a les pentinadores i s'obtenen napes que s'«enganxen» i manca d'atenció en general. La velocitat del corró plegador és d'unes 40 voltes per minut, però pot variar-se des de 25 fins a 50 voltes per minut.

Corrons i estiratge.—S'assembla al cas dels manuars, però els ecartaments són una mica més amples, cosa d'uns 6 a 9 mil·límetres sobre la llargària de la fibra per a l'ecartament entre el corró del davant i el següent i proporcionalment més amples entre els altres corrons. L'estiratge és sempre poc, generalment de 2 a 2,5, i té lloc gairebé tot en els corrons estiradors. Entre els altres punts de la màquina cal només un estiratge lleugeríssim per conservar la tensió deguda.

Observacions.—La napa es fa d'una amplària adequada a la pentinadora, que pot ésser de 18 a 26 centímetres, però si les napes han de passar per una reunidora estiradora es deixen dos

o tres centímetres més estretes per tal de compensar l'eixamplament que tindrà lloc en passar les napes per aquesta darrera màquina.

Cal que les vetes passin als corrons de dret, sense encreuaments ni giravolts. Els embolics de les vetes són una font inesgotable de trencades. A tot arreu on toquen les vetes cal que estigui perfectament polit, sense rebaves, etc. Com que la napa roda per fricció amb els corrons plegadors, el dispositiu de fre ha d'estar ben ajustat i accionar perfectament, sense que els tirants s'enganxin o les palanques toquin a terra. Cal examinar la corretja del fre de tant en tant, per tal d'assegurar-se que està en bones condicions. El pes ha d'ésser igual a l'un costat que a l'altre. Les cremalleres han d'ésser lleugeres, però sense tenir massa joc.

Existeixen mecanismes per aturar automàticament la màquina quan la napa és «plena», però les napes poden treure's a qualsevol moment i així fer-ne de diferents tamanyes, de manera que no s'acabin totes a l'hora en la pentinadora o la reunidora de napes.

Dobladora Derby.—Aquestes màquines van desplaçant gradualment les Reunidores de Vetes. Els bots es disposen a cada costat d'una taula en forma de V, i no tots junts, com en la Reunidora; així s'eviten encreuaments i embolics de vetes i molta menys d'atenció és necessària per al recanvi de bots quan esdevenen buits i per a l'afegit de les vetes. Cal que els mecanismes per aturar la màquina siguin degudament atesos i que la taula no presenti cap rebava ni res que pugui dificultar el pas de les vetes. La Dobladora Derby disposa de tres parells de corrons si la napa passa després per la reunidora estiradora, però té quatre parells de corrons si la napa ha d'anar directament a la pentinadora. L'enrotllament de la napa es fa com en la reunidora de Vetes i les mateixes observacions sobre aquella màquina són aplicables aquí.

Producció.—225 a 250 quilos diaris.

Amplària de les napes.—Pot ésser de 18 a 26 centímetres. Quan les napes han de passar per la reunidora estiradora es deixen de 2 a 4 centímetres més estretes per causa de l'eixamplament que té lloc en la reunidora de napes.

Reunidora de napes o Reunidora Estiradora.—Es evident que per més cura que que hom hi posi, el resultat de la juxtaposició d'un nombre de vetes sempre presentarà uns senyals longitudinals entre veta i veta. Per a eliminar aquests senyals, la napa procedent de la reunidora de vetes o de la dobladora Derby es passa per quatre parells de corrons estiradors que la deixen unes sis vegades més prima. La màquina emprada per a aquesta operació s'anomena Reunidora Estiradora i opera sobre sis napes a un temps per mitjà de sis jocs de corrons estiradors. El vel o napa molt prima lliurat per cada joc estirador passa a sobreposar-se als altres donant lloc així a una napa total del mateix gruix que una de les napes originals. Les parts primes i gruixudes tenen tendència a neutralitzar-se mútuament. Cal tenir en compte, però, que si la superposició de les napes es fa de manera que aquestes coincideixin exactament, llavors totes les parts primes i totes les parts gruixudes ocuparan la mateixa posició la una sobre de l'altra. Això pot observar-se clarament, de vegades, agafant una napa procedent de la reunidora estiradora i passant-la novament per un joc estirador; les ratlles primes i gruixudes són fàcilment visibles a contraclaror. Per evitar aquest defecte, les guies de cada una de les plaques corbades poden deixar-se una mica en zig-zag i fer l'espai de les plaques gradualment més estret de manera que la napa final sigui dos o tres centímetres més estreta que la napa de la reunidora de vetes.

Producció.—De 225 a 250 quilos al dia.

Ecartaments.—Els diàmetres dels corrons són generalment

Neteja completa o «passar carda» cada sis mesos, netejant el ratllat dels corrons, etc. Examinar daus, raspalls, colls, etc., per si són gastats i fer els recanvis necessaris. Examinar i netejar les dents dels engranatges. Anivellar la màquina si el paviment s'ha enfonsat o alguns gruixos s'han desplaçat. Inspeccionar les corretges i escurçar-les si cal. Es essencial d'adoptar corretja bona si no es vol perdre el temps en freqüents aturades.

Cal adobar els bots defectuosos immediatament; poden fer mal als obrers i destorben l'entrada i la sortida de la veta.

Quan es «passa carda» als corrons cal anar amb compte a no doblegar-los. Es posen en blocs de fusta que tenen un tall en forma de V.

Quan la màquina resta aturada per als dies festius, etc., cal descarregar-la sempre.

CAPITOL IX

PENTINADORES I MÁQUINES PREPARADORES

Màquines preparadores.—Per a obtenir els millors resultats de la pentinadora cal disposar d'una tela o napa perfecta, uniforme de gruix i d'amplària. Aquesta napa es forma juxtaposant un nombre de vetes—generalment entre 14 i 22—que varia segons el número de la veta i l'amplària de la napa. Hi han dos tipus de màquines preparadores, conegudes amb el nom de Reunidora de Vetes la una i Dobladora Derby l'altra.

Reunidora de Vetes.—Les vetes contingudes en els bots al darrera de la màquina passen per una placa que fa de guia i per sobre les culleretes. Els corrons estiradors reben les vetes i les

INDÚSTRIA TÈXTIL

REVISTA MENSUAL

SUSCRIPCIÓ: 15 PESSETES ANY
NÚMERO SOLT: 1,50 PESSETES

DIRECTOR - FUNDADOR:
MANUEL MASSÓ LLORENS

DIRIGIU-VOS PER CORRESPONDÈNCIA
A L'APARTAT N.º 1115

ELS ESTRALLS DE LA FANTASIA

per EUSEBI BERTRAND

L'edició matinal de *La Veu de Catalunya* del dia 1 del corrent mes publicava l'article que reproduïm a continuació, degut a la ploma del prestigiós industrial Eusebi Bertrand i Serra.

En ell s'hi troba una visió de conjunt de l'ambient en què es mou la nostra indústria cotonera, especialment la de filats, i la forma d'exposició del particular punt de vista del seu autor, amb abundor de dades i orientacions serenes, fa d'aquest treball un estudi interessantíssim que nosaltres tenim interès de difondre entre els nostres lectors, per donar així, en la mesura de les nostres forces, una major eficàcia a l'assenyat treball del senyor Bertrand.

Invitat per *La Veu de Catalunya* a participar en el número que ha de consagrar-se especialment a la indústria del cotó, considero que puc tractar d'un aspecte que, si sempre hauria estat convenient examinar, ho és particularment ara que, per virtut d'una sèrie d'esdeveniments, sembla que l'opinió en general, i particularment la dels propis industrials d'aquest ram, es troba, no tan sols pertorbada, sinó amb una desorientació

SUMARI

Els estralls de la fantasia, per EUSEBI BERTRAND.

FILATURA:

El tractament del cotó abans del cardatge (continuació), per HAROLD MILL A. M. i MECH. E. F. R. S. A. E. Tex. Inst.

GÈNERES ESPECIALS

Els tapissos i catifes de Tomàs Aymat, per FRANCESC CANYELLAS.

TISSATGE:

L'acoblament lliscant Brown Boveri a l'accionament individual de telers.

GÈNERE DE PUNT:

Les tricotoses circulars (acabament), per A. MEERTENS.

RAM DE L'AIGUA:

El decatissatge, pel PROF. RINOLDI.

MERCATS:

Març-abril, per J. M. R.

INFORMACIO GENERAL.

22.è plec de l'obra «Manual del filador de cotó», per WILLIAM SCOTT-TAGGART.

tan gran que no té precedents en el meu record dels 36 anys que vinc ja consagrant les activitats en aquest sector de la producció nacional.

I els que em coneguin bé poden suposar que tot el meu bon desig de complaure els amics que em requereien no fóra estímul suficient per escriure aquestes ratlles, si no cregués que amb elles puc aportar el meu gra de sorra a l'obra humanitària de tranquil·litzar els esperits i a la tasca patriòtica de defensar, per altra banda, l'economia del nostre poble.

Antecedents. — Les circumstàncies em portaren, recentment, a fer història de la indústria tèxtil cotonera, particularment a Catalunya, i aleshores recordava com havia vingut (a l'època moderna) l'establiment de la indústria de filats i teixits, i exposava les raons que havien donat lloc al seu extraordinari desenvolupament. Així deixava jo ben sentat que la causa principal, si no de l'establiment d'aquelles manufactures, sí, almenys, de l'increment extraordinari que en la segona meitat del segle XIX havien assolit, era la necessitat d'atendre el consum de les nostres colònies de Cuba i de Filipines.

Esdevingué el desastre colonial, i amb ell quedà virtualment anul·lada l'exportació, si bé en part el seu volum subsistí un temps determinat,

per raó de la força dels lligams que s'havien establert entre la indústria catalana i les cases de comerç de les Colònies durant una tan llarga sèrie d'anys, encara que sofrint «alts i baixos» que tingueren per causa les alteracions dels canvis de la pesseta; i, finalment, la necessitat d'equipar els contingents dels exèrcits repatriats, proporcionà també uns mesos de treball a bona part de la maquinària tèxtil que estava consagrada a l'atenció d'aquell servei d'exportació i que més tard resultà sobrera i parada indefinidament.

Es aleshores que pràcticament s'inicià per primera vegada, des de la implantació de la indústria tèxtil a Catalunya, la crisi de sobreproducció, que ha vingut pertorbant la marxa normal de la nostra indústria fa 34 anys, fins al punt que en ocasió no llunyana manifestava jo que la gravetat d'aquesta «crisi» de la indústria cotonera residia indubtablement en el seu «caràcter» d'evident «cronicitat», en forma tal de malaltia concreta en «època remota» i de «persistència indefinida», que bé es podia afirmar, sense perill de caure en exageració, que si el concepte de «crisi» era el de «moment agut d'un estat d'excepció», tindria, en el cas de la indústria cotonera, aplicació més adequada en els períodes de prosperitat, que foren pocs i passatgers, que no pas en els de misèria i ruïna, que s'han caracteritzat per la seva «freqüència i duració».

Les escomeses que, com a conseqüència d'aquesta situació, ha rebut la indústria tèxtil, han estat tan fortes i repetides, que sols un poble com el nostre, forjat en una vida de sacrifici, i una raça que es caracteritza per una voluntat fèrria, per un valor personal i col·lectiu que bé pot qualificar-se de temerari, i per un ferm ideal que no deixa que mai s'apaguin les esperances d'un millor esdevenidor, podia dominar-les.

En aquesta lluita per la seva subsistència, vencent fora d'aquí les traves i les dificultats creades pel po-

der central, i sobreposant-se, dintre de la nostra pròpia casa, als escèptics i als equivocats, veiem com un dia es constitueix a Barcelona la Mútua de Fabricants per l'exportació que, descongestionant el mercat de les fortes existències de manufactures que sobre ell pesaven, aconseguí posar novament en activitat la seva maquinària.

La falta de continuïtat en aquella política salvadora fa caure novament la indústria en el més negre dels marmasmes, i, com vaig dir en altra ocasió, pel que respecta a la indústria cotonera, vingué la «guerra mundial», en forma de Providència, a salvar novament la situació dels fabricants.

Després d'aquella prosperitat passatgera, caigueren novament en la crisi de sobreproducció, però aguditzada aleshores per les ampliacions de maquinària que, en un moment d'excessiu optimisme, s'instal·là durant el període de la guerra.

Bo és recordar que en el transcurs d'aquells anys el seny català, amb la constitució del Comitè Regulador, salvà el greu conflicte social que per la manca de primera matèria amenaçava la nostra terra.

Però el perill imminent servi altra vegada d'aglutinant i ajuntà totes les voluntats, fent possible la constitució del Comitè Regulador de la Indústria Cotonera, que més tard se n'ha dit Comitè Industrial Cotoner, i amb ell novament Catalunya aconseguí salvar la crítica situació que travessava, i amb aquest organisme i amb la seva actuació ofereix una nova prova del seu sentit pràctic i de la seva vitalitat, donant àdhuc lloc a què altres pobles, amb el nostre exemple, cerquessin la seva salvació.

Després d'aquests breus antecedents, diré tot seguit quins són els dos punts relacionats amb la indústria cotonera a què he de referir-me en aquest article.

En primer lloc parlaré de l'avui tan bescantada prosperitat de la indústria tèxtil en el seu sector de filats particularment, i acabaré amb

un lleuger examen respecte l'esdevenidor que, al meu entendre, pugui oferir avui l'establiment de noves fàbriques d'aquest ram o l'ampliació dels elements de treball en aquelles ja existents.

Prosperitat de la indústria de filats.— Hem de reconèixer que, a l'hora present, tant a fora com a dins d'Espanya, i el mateix que si es tracta d'elements relacionats amb aquesta indústria com d'altres completament estranys a l'ofici, no es parla sinó de la situació vertaderament privilegiada que es suposa que gaudeix el fabricant de filats. I és tan gran la força de la suggestió, que (parlant de la indústria considerada en conjunt) àdhuc els propis filadors s'ho creuen.

Si aquest ambient, format entorn de la indústria, no fes ni fred ni calor a ningú, el comentari no oferiria més interès que el de la meua curiositat; però el trist del cas és que, treient les coses de pollaguera, es dona lloc a què es formin i es fomentin actituds de protesta sorda que pertorben la tranquil·litat dels esperits sense profit per a ningú, i, el que és pitjor encara, desperten enveges per una part, i fan néixer per altra somnis de felicitat i de grandesa que bé podrien fer que es repetís la llegenda de l'infortunat Icari, i que més d'un fongués les seves ales de cera a l'escalf de grans entusiasmes, perdent la vida en estrellar-se contra la realitat.

Vegem ara el què queda d'aquesta privilegiada situació, un cop examinada a fons. D'ençà de la pèrdua de les colònies, el «sobrant de producció» ha estat una realitat persistent, que únicament s'ha modificat en majors o menors proporcions mitjançant l'atur de màquines de filar i de telers. No ha estat això mai una cosa «capriciosa» ni «voluntària». Els graus d'agudització de la crisi, en restringir els marges de fabricació, han determinat el nombre de les fàbriques parades o la reducció parcial dels elements de producció. Les con-

dicions industrials millors o pitjors de les instal·lacions han marcat l'ordre i la intensitat d'aquest fenomen, en el qual no ha deixat d'exercir també poderosa influència la situació econòmica més o menys forta dels seus propietaris. S'ha repetit llavors el de sempre, això és, que ha anat baixant la producció fins que el desequilibri s'ha produït en sentit «invers». La indústria ha fabricat menys del que el consum necessitava. En aquest punt comencen les existències a actuar de regulador i, el dia que aquestes s'esgoten, pugen els preus perquè ve el «dèficit» de producció que escama el comprador i provoca el desbordament de comandes, fet que precipita els esdeveniments. Restablert el marge de fabricació, tornen a engegar-se les fàbriques, que comencen per satisfer les necessitats i refan després les existències. Però la llei del «pèndol», en actuar lliurement, provoca altra vegada el règim de sobreproducció i torna a començar el cicle d'aquest procés que es repeteix indefinidament.

La nostra crisi de la post-guerra tingué exactament els mateixos antecedents, si bé les conseqüències foren pitjors encara, perquè els fabricants, i fins molts que abans no ho eren, estimulats pels beneficis que la indústria realitzava en aquells moments, van deixar-se arrossegat uns i altres per la fantasia i s'ampliaren fàbriques ja existents i se'n muntaren de noves, i quan el mercat va trobar-se saturat de manufactures, com que els elements de producció, en nombre i qualitat, eren majors que abans, també la sobreproducció fou forta i, com a fatal conseqüència, els preus foren també més baixos que mai.

En bona part de les fàbriques, la indústria es desenrotllà aleshores amb un règim de pura pèrdua, ja que anys hi ha hagut en què els ingressos no cobrien pas les despeses, tenint i tot en compte que en aquells balanços ni tan sols figurava un càrrec tan real i efectiu com el de les amortit-

zacions, i ja no parlem d'interessos al capital.

Així les coses, precis és reconèixer que hom no se sent amb autoritat per censurar als fabricants que caigueren en la temptació de buscar per altres procediments els mitjans de vida que l'exploació pura i simple de la pròpia indústria els negava, i cedint en la majoria dels casos als consells i suggestions de persones que pel seu ofici era lògic que hom considerés més ben assabentades de les coses del cotó, es decidiren a efectuar compres en la forma coneguda per contractes de «dret de traspàs» i de «conversions». El procediment no pot ésser a primera vista més còmode, senzill i avantatjós. El comerciant de cotó ven al fabricant un nombre de bales (que a voltes representa el consum de la seva fàbrica d'un o de més anys); el preu convingut és el del dia que es fa l'operació i que, naturalment, comença el fabricant per considerar baix i convenient. Arribada l'hora de lliurar aquelles bales (que corresponen generalment a compres escalonades, o sigui repartides entre tots els mesos de l'any), si el preu de les bales ajustades és superior al de la cotització d'aquell dia, el fabricant fa el «traspàs», aplaçant per dotze mesos la recepció d'aquelles bales. Mentrestant, en rep, en canvi, unes altres a la cotització del dia, i tothom content, perquè ben entès que el venedor no sols carrega al comprador la comissió ja establerta prèviament per aquest traspàs, sinó que, a més, tenint el venedor perfectament coberta la seva operació, en qualsevol dels casos realitza el benefici que havia previst. Les operacions d'aquesta mena són generalment amb dret a fer el traspàs tres vegades consecutives, o sigui durant tres anys, amb la qual cosa la liquidació no és, en definitiva, obligatòria fins al cap d'aquest període de temps, si bé a cada traspàs el preu original del cotó ve augmentat per raó del càrrec de la corresponent comissió del venedor.

En el transcurs dels tres anys darrers, el preu del cotó ha passat de 18 a 6 cèntims, mentre que el dòlar (moneda amb la qual s'estableixen aquells contractes) passava de la cotització de 7 pessetes a la de 13 i més. Així, el preu de les bales dels contractes de referència, per raó del preu inicial de compra, comparat amb el d'avui, i augmentat pel càrrec repetit de comissions de traspàs, assoleix, en fer-ne la conversió en pessetes, límits molt superiors als de la cotització actual.

Prou sé jo que la relació detallada d'aquests antecedents ha de resultar enutjosa per a tots aquells que coneixen aquestes qüestions millor que jo mateix, mes cal tenir en compte que parlo també per a la immensa majoria de ciutadans que ho ignoren i que convé documentar, ja que formen igualment l'opinió pública.

Requerida la meua col·laboració en les gestions que pel mes de setembre de 1931 van iniciar-se per tal de cercar solucions a la greu situació que distints problemes, i particularment el de l'existència dels contractes de traspàs i de conversions, havien creat a la indústria, vaig assabentar-me que els contractes d'aquella mena representaven, a la plaça de Barcelona, un nombre de bales no inferior a 400.000. D'aquestes, la meitat estaven a mans d'especuladors, dels que en podríem dir «outsiders», això és, de persones estranyes al negoci de cotó. La malura del camp industrial havia contaminat tot quant el voltava i veiem com l'estalvi d'un munt d'anys d'engúnies i treballs de modestes persones resta entre les malles de la xarxa immensa d'aquestes operacions de cotó.

Les altres 200.000 bales pesaven sobre la indústria. No hi havia més que dos camins a seguir: fer honor a la signatura, complint els contractes, o adoptar una actitud d'insolvència, imitant l'exemple d'altres països més grans que el nostre. No en va som fills d'una raça que va fer que Cervantes escrivís el *Quixot*, i una ve-

gada més Catalunya, a la qual principalment afectava això, optà per escriure una plana més de glòria en la història immaculada de la seva activitat.

Es tractava, però, de fer el sacrifici viable, i totes les negociacions tendiren a distribuir les trameses de les bales cares en un nombre de mesos suficient perquè l'industrial pogués fer front a la liquidació d'aquelles diferències, sacrificant els beneficis normals del seu treball i del seu capital durant el temps que fos necessari.

Aquesta és la raó per la qual la indústria (considerada en conjunt) treballa avui amb cotó que és el producte d'una barreja de bales a preu alt i altres a preu baix i que fan un promedi que al tipus actual de la cotització del fil en plaça, permet al fabricant cobrir les despeses de la seva explotació.

Ni el fabricant de teixits ni el consumidor de bales poden considerar aquesta solució com abusiva, perquè el fet que la imposa ha tingut en altres ocasions «oportuna i plena compensació» per als uns i per als altres.

A tot arreu del món, el fabricant, en comprar 100 bales de cotó «efectiu», ven simultàniament 100 bales de futurs. Unes i altres són pràcticament al mateix preu o sigui al preu del dia. La diferència consisteix en què, amb les bales de «futurs», corre el fabricant el risc de la puja o de la baixa eventual de la cotització, ja que les ha «venudes», però «no n'efectuarà la compra» fins al moment que es realitzi la venda de quilograms de fil equivalents a les 100 primeres bales, o sigui les d'efectiu.

Suposem que el fabricant anglès ha comprat 100 bales d'efectiu a 18 centaus, perquè fos aquesta la cotització del dia en què porta a cap l'operació. Simultàniament haurà venut altres 100 bales de cotó «futurs» al preu, naturalment, del dia, que és, en el present exemple, el de 18 centaus. El dia en què el fabricant ven els quilograms corresponents a les

100 bales de cotó «efectiu» (que ha pagat a 18 centaus), si la cotització del mercat ha passat de 18 a 6 centaus, vendrà, com és natural, el fil sobre la base de 6 centaus, amb la qual cosa «perdrà», en el preu del cotó, l'equivalència de 12 centaus, que és la diferència entre 18 i 6 centaus. En canvi, per tancar l'operació de la venda del fil, comprarà a 6 centaus les 100 bales que té venudes a 18 centaus, realitzant per aquest costat un «benefici» de 12 centaus per lliura de pes, que li compensa en absolut la pèrdua soferta amb les bales de cotó efectiu. En el cas contrari, o sigui aquell en què el cotó de 18 centaus hagués passat a 25, es produeix el mateix fenomen, però a la inversa, ja que el fabricant guanyarà 7 centaus en les bales de cotó efectiu i perdrà igual quantitat amb les bales de futurs. Com es veu, el procediment és automàtic i senzill: el fabricant realitzarà o no el benefici industrial, segons que els temps siguin bons o dolents, però les oscil·lacions del preu del cotó no l'afectaran mai en el més mínim, ni en un ni en altre sentit.

En el nostre país això passa en forma totalment distinta. Es compra el cotó quan es creu convenient i després és l'atzar el qui decideix les conseqüències. Es dirà que, en obrar així, la culpa és del fabricant, però jo contestaré que aquestes coses són filles del costum i de l'hàbit, sense que això vulgui significar que jo les aplaudeixi. És més, fa temps que critico el sistema i propugno que es modifiquin els nostres costums, que desdiiuen en aquest cas del nivell de modernització assolit per la nostra indústria en tots els altres aspectes de la seva organització i explotació.

La síntesi de les anteriors manifestacions és que la cotització del fil avui correspon escassament al preu promedi de la floca que la indústria, en conjunt, treballa. I per capir el fonament d'aquesta afirmació cal tenir igualment en compte l'augment

considerable que han sofert els costos de fabricació per virtut: a), dels augments de jornals; b), de la rebaixa de l'horari de treball; c), de la minva del rendiment individual; d), dels recàrrecs per les lleis socials; e), de certes modalitats de la llei del Contracte de Treball; f), dels augments de tributació, sense perdre de vista, per altra banda, que el valor real de l'eventual marge de fabricació queda reduït al 50 per 100 per raó de la baixa de la pesseta.

I als efectes de l'obligada reposició de la maquinària, pel natural desgastament o per modificació en els sistemes, si el fabricant no descomptés aquest darrer aspecte de la qüestió, cometria un error imperdonable.

Hi ha ara un «punt de principi» a considerar, que bé mereix capítol a part. Si hem de dir les coses tal com són, haurem de reconèixer que, en general, no sembla sinó que l'industrial no tingui dret a guanyar-se la vida. El capital, el treball i el risc considerable de tot ordre que una explotació d'aquesta mena comporta, «tenen el dret i fins el deure» de pretendre una adequada compensació. Negar-ho fóra tant com condemnar a mort l'economia d'un poble. Tan sols regatejar aquest natural estímul a les fonts de riquesa, és amenaçar la seva pròpia existència, i no pot, per altra banda, subsistir harmonia perfecta en el concert general de la producció si un dels instruments que hi participen en fos exclòs o deficientment representat.

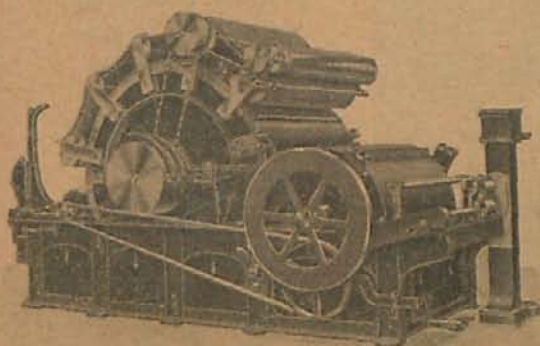
He dit que, per a mi, constituïa per a l'industrial un deure ineludible el guanyar diners, perquè les obligacions que contraiu envers els proveïdors de tota mena han de considerar-se sagrades, i és evident que, en bona part dels casos, els crèdits d'aquests proveïdors no tenen altra garantia que el guany eventual que realitzi el fabricant.

El qui no es preocupi, amb una forma o altra, de produir, és un element eixorc que no ens interessa; tot altre que se senti pletòric de vida

SOCIEDAD ANÓNIMA SERRA

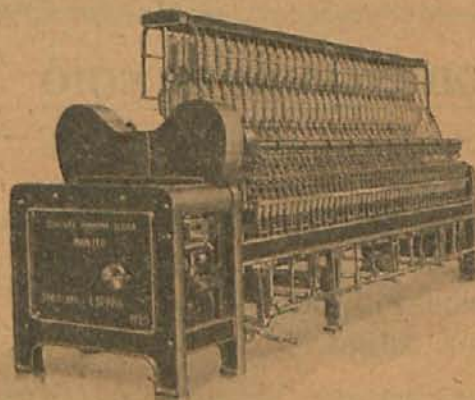
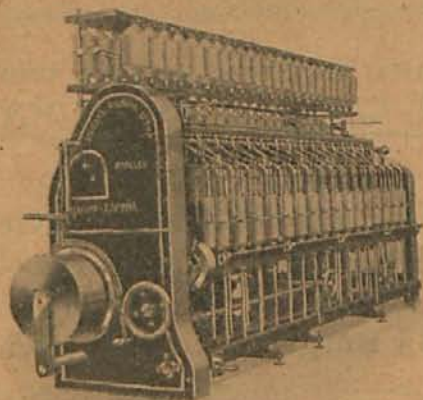
MAQUINARIA - MANLLEU

GRAN PREMIO en la Exposición Internacional de Barcelona 1929

Abridoras de balas - Cargadoras automáticas - Manuares de chorros individuales y colectivos - Cardas de chapones - Mecheras - Continuas de hilar algodón y borras - Continuas de torcer en seco y mojado - Dobladores - Ovilladoras rápidas - Ovilladoras tipo normal - Aspes mecánicos - Aros - Husos - Cilindros acanalados y Recambios de todas clases

Todas las máquinas provistas de diferentes sistemas patentados SERRA

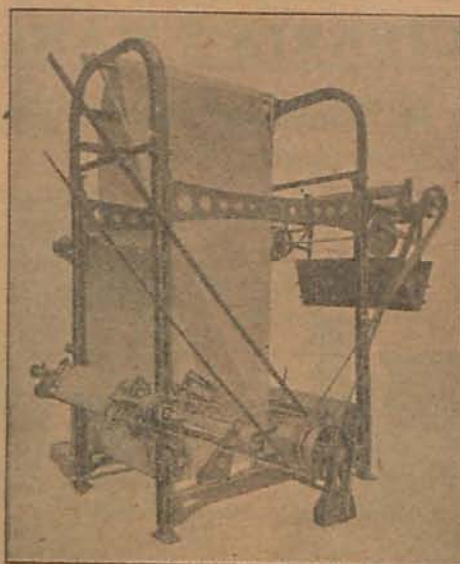

DESPACHO:
Lauria, 53 - Teléfono 17.582
BARCELONA

TALLERES Y OFICINAS:
Orilla del Ter - Teléfono 27
MANLLEU

Daniel Foxwell & Son - Cheadle

Unica màquina de
plegar al llom que
guia i plega el gè-
nere acuradament
pel seu centre, efec-
tuant el treball sense
emprar mà d'obra
per al guiatge

Aquesta màquina
efectua, ultra el ple-
gat al llom, el plegat
de ventall i enrot-
llat sobre plegador o
sobre corró, així com
també registra el ti-
ratge de les peces

Exclusiva de venda: **MASSÓ i C.^{IA}, S. en C.** Bailèn, núm. 77
Arça telegràfica: **MASSONIO - BARCELONA** Telèfon 55.362

Anderson Clayton & Co.

Comerciants de cotó

Establerts a Houston - New-York
New-Orleans - Los Angeles
Atlanta - Oklahoma City - Savannah
Augusta - Norfolk - Fall River
Boston - Providence - New Bedford
North Adams.

ESPECIALITAT EN COTONS DE FIBRA TIPUS
ROPE - CARLOS - CASEY - LUCY

Corresponsals a Europa

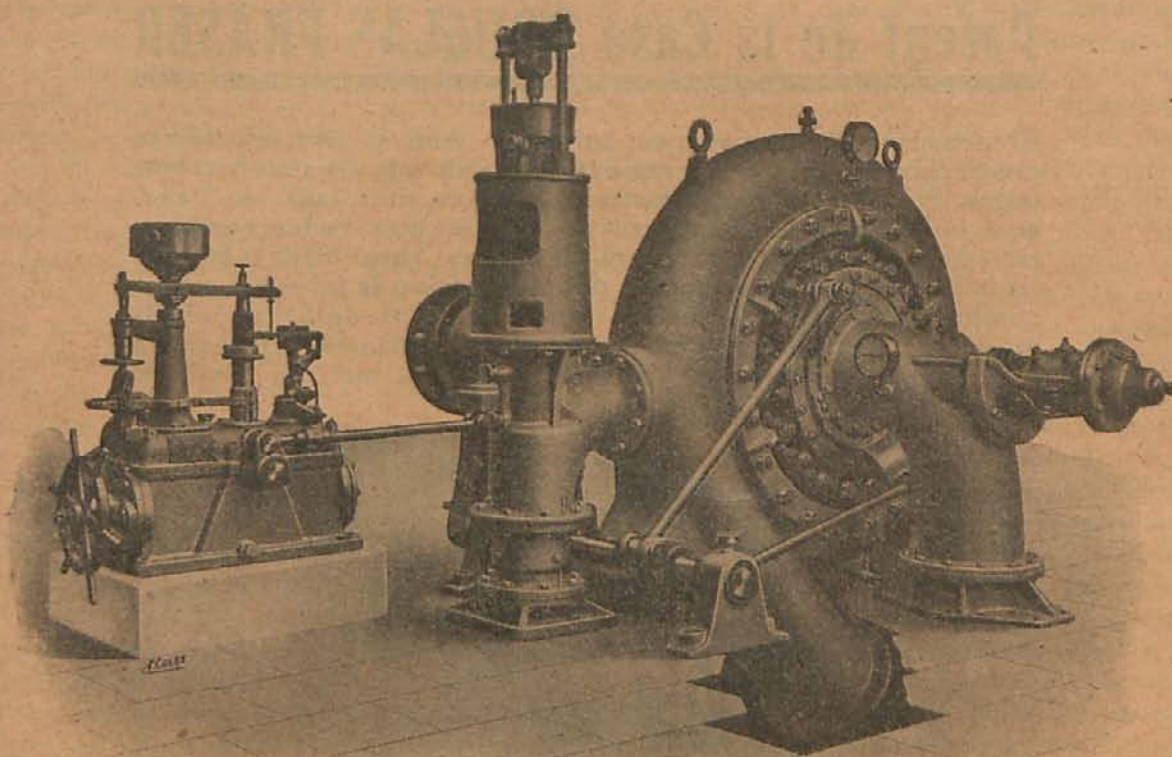
Anderson Clayton & Co., Havre
D. F. Pennefather & Co., Liverpool
Lamar Fleming & Co., Milán
Clason Burger & Co., Bremen

Representant exclusiu per a Espanya:

F. MUSTE BALLESTER - Claris, 32, entl. - **BARCELONA**

Especialitat en bales rodones marca **ACCO**

Société Hydro-Mécanique Toulouse

Turbina "FRANCIS" per a accionar directament un alternador

**Turbines - Reguladors - Enreixats
Vàlvules - Conduccions d'aigua
Altres accessoris**

Exclusiva de venda

Bruch, 20
Teléfon 11.872

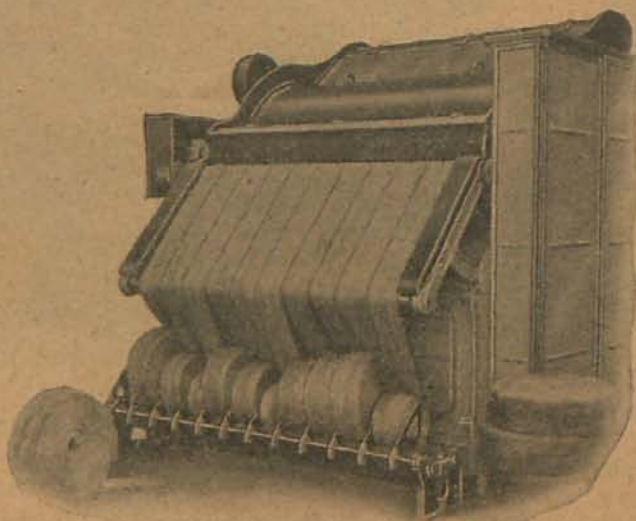
Rius-Manich, S. A. Barcelona

Adreça telegràfica: MARIUS-BARCELONA

EL FORMADOR DE NAPES

Patent de la Casa DOUGLAS FRASER

El mecanisme és completament automàtic. Amb la seva aplicació es prescindeix de l'ús de bots per a la cinta amb tots els seus desavantatges. Produeix napes compactes i denses de cinta, cada una de les quals és l'equivalent del contingut de dos o tres bots. Redueix considerablement el cost de la mà d'obra. Es millora a qualitat de la filassa a causa de l'alimentació uniforme, millor disposició de les pues i menor nombre d'empalmes. Augmenta la producció a causa de la major longitud de les cintes i perquè el mecanisme pot funcionar amb èxit a majors velocitats de lo que és possible amb el premsat mecànic dels bots.

El gravat il·lustra l'extrem alimentari i part del costat d'engranatge d'una carda fina semi-circular, alimentada per napes en lloc dels bots per a la cinta usual i doblant a 10 caps.

Douglas Fraser & Sons, Ltd.
ARBROATH, ESCOCIA

Exclusiva de venda:
RIUS-MANICH, S. A. - BRUCH, 20 - BARCELONA
Adreça telegràfica: MARIUS, BARCELONA - Telèfon 11.872

i amb set d'activitats, que pensí que el seu esdevenidor, tant com del propi treball, depèn de la riquesa general del país on desenrotlli aquelles activitats. Això és, després de tot, el mateix, exactament, que el que passa amb la terra. Una mateixa llavor donarà sempre major o menor fruit, segons sigui la riquesa de la terra on se sembri, i aquest símil de la terra, pel que es refereix a la indústria, és la fortuna general del país. Aquesta riquesa sols pot aconseguir-se dins de l'equilibri en la producció conjunta. Crec que, pel que he dit abans, encara que en forma ben sintètica, queda prou clarament exposat que, examinada la indústria en conjunt, la seva explotació actual no pot considerar-se en tot cas més que de normal, però no excessiva, però si les meves previsions fossin extremadament modestes, jo vull dir que tots ens n'hauríem d'alegrar. Planyem-nos, en canvi, que hi hagi fonts de riquesa que per crisi o les raons que siguin, s'estronegin o deixin de produir el que els correspon i que el país necessita per a la seva prosperitat.

Establiment de noves fàbriques. Ampliació de les ja existents.— Havem vist que, en forma de suggestió per a la compra de bales de cotó, el cant de la sirena sonava fa uns quants anys a l'orella dels fabricants i aquests emprenien un camí que semblava ple de flors i violes, però que en el fons era curull de perills.

Les circumstàncies han canviat i avui no és ja de bales del que es tracta, però sí de compra de maquinària, que els representants de les cases constructors presenten amb colors tan atractius com els que ofereixen els contractes de bales en forma de traspàs i de conversions, i posat ja a parlar d'aquest assumpte, no he d'amagar quin és el meu criteri.

Hi ha un fet cert, fonamental i evident, i és que les grans crisis de la indústria tèxtil d'Espanya són degudes a la «sobreproducció».

Examinem ara quins són els factors que han intervingut en portar transitòriament la indústria tèxtil a un període de marxa normal, tant en l'ordre a la seva activitat com en el dels marges de fabricació, i en gràcia a la brevetat he de fer-ho en forma sintètica.

Com a qüestió prèvia diré que el sobrant de maquinària tèxtil a Espanya (fusos i telers) era al voltant d'un 25 per 100.

Sobre l'«activitat» dels elements de treball, han jugat dues influències:

Primera. Els 100.000.000 de pesetes que s'ha pogut exportar gràcies a l'actuació del Comitè Industrial Cotoner, han proporcionat treball a un 10 per 100 de la maquinària parada.

Segona. La implantació del règim de treball de 48 hores ha significat, en números rodons, una baixa del 10 per 100 en la producció. Aquesta baixa ha pogut ésser compensada per un percentatge equivalent de maquinària parada posada en activitat. En aquest aspecte, es pot considerar que es tracta d'una solució de caràcter gairebé «permanent».

Quant als «marges de fabricació», ho explica la presència del «període» del cicle (al qual he fet referència), propici per aconseguir aquests resultats.

Ací sí que es tracta, en canvi, d'un caire del problema que té «alternatives», i així com unes vegades és favorable, altres serà contrari, i el mal no té pas cura mentre els fabricants d'ací es resisteixin a entrar francament dins del corrent modern que s'observa actualment en tots els països de cercar la «regulació» de la producció, la normalitat en el desenrotllament d'aquesta indústria. Mentrestant, s'anirà repetint indefinidament el cicle, i veurem com unes vegades tots els elements de treball estaran en activitat, com passa, gairebé ara, i per altra, hi haurà moments, com en el mes d'agost de 1931, en què hi havia parades 250.000

pues de les 2.300.000 que calculo jo instal·lades a Espanya, i ve aleshores la «minva» de producció, l'«esgotament» de les existències, la «manca» de manufactures, la «puja» dels preus, l'«augment» de les vendes i altra vegada l'engorgament de la maquinària parada, el sobrant de producció i novament la crisi.

Aquest perill el tenim més a prop del que sembla. Recordem que encara hi ha moltes màquines parades, que poden posar-se en activitat sempre que el mercat reclamés una major quantitat de fil; però, a més, cal tenir en compte que el volum de producció es pot augmentar considerablement enguant, a dos i fins a tres torns, fusos que avui sols en treballen un. La maquinària ja instal·lada és, àdhuc, més que suficient per a produir una fantàstica sobreproducció. En aquestes condicions, i en les actuals circumstàncies de desvalorització de la pesseta, crec que no fóra raonable provocar, amb la compra de maquinària nova, un major desnivell en la nostra balança comercial. Però, en aquests moments de crisi econòmica, fóra, a més, una prodigalitat censurable la inversió de capitals en coses que podem qualificar de supèrflues, ja que, com acabem de veure, no són pas necessàries. Fins vull creure que l'absència de l'actuació del Govern en problemes d'aquesta naturalesa implicaria, a l'hora present, greu responsabilitat.

Ve ara, per últim, el «desnivell» o diferència entre el preu promedi de cotó que la indústria (considerada en conjunt) consum actualment, i el preu més baix que té avui la cotització d'aquesta primera matèria, factor que, coincidint per una banda amb l'equilibri circumstancial entre la producció i el consum, i per altra trobant «descongestionat» el mercat, per efecte de sortir del període en què han estat en atur forçós 250.000 pues, la indústria és de moment sol·licitada, i es crea una situació que, més per les seves aparences que

no pas per la pròpia realitat, fa de mirallet de caçar aloses, que pot constituir, al meu entendre, un greu perill per a la indústria en general, i particularment per aquells qui es deixessin caçar per aquest procediment.

Deia un bon amic meu, aragonès: «Para profeta, Dios», i tenia tota la raó. El ficar-se a fer profecies és perillós en extrem. De totes maneres, tampoc no considero que es pugui honradament aconsellar allò que estigui en pugna amb el «sentit comú».

Doncs bé, fóra aventurat assegurar que una nova instal·lació industrial produís fil abans de dos anys.

Desgraciadament, no hi ha sinó motius per creure que, arribat aquell moment, les oscil·lacions fatals del pèndol ens hauran portat, en ordre a producció, a l'«extrem oposat» al que avui es troba la indústria. En aquest cas, la nova instal·lació no faria sinó agreujar la situació en perjudici seu i en el dels altres.

Les dificultats en que ens trobem per a sostenir l'«exportació» als límits actuals són cada dia majors i, en el que va d'any, les xifres estadístiques acusen, en relació de l'any passat, una minva de prop d'un 6 per 100, i és aquest, naturalment, un fet que tendeix a augmentar el «sobrant» de producció. El nacionalisme econòmic que avui tots els països persegueixen, no pot fer sinó agreujar considerablement aquesta situació.

Per altra banda, d'ací a dos anys, les «bales cares» s'hauran consumit ja i amb elles haurà desaparegut aquell «marge» diferencial que és el que avui a molts fa creure que la indústria treballa amb uns preus de fabricació excessius.

Doncs bé, sense l'avantatge d'aquest marge en el preu del cotó, i novament amb la situació de sobreproducció (el nombre de pues paraides que es posen en activitat és cada dia major), l'enfilament dels preus del filat és, per dissort, una cosa se-

gura, i el retorn a la crisi inevitable.

Per a tots la situació serà difícil i dolorosa, com ho ha estat tantes altres vegades, però la gravetat seria força major per aquells que es trobessin amb instal·lacions que, per raó dels preus elevats que val avui la maquinària, representarien un capital tres o quatre vegades major que el que han costat la immensa majoria de les fàbriques ja existents. El suplement per interessos i amortització, col·locaria aquestes noves fàbriques en situació desavantajosa, en termes que quan aquestes no guanyarien diners, les altres realitzarien encara beneficis, i el dia en què la intensitat de la crisi col·loqués les pues avui instal·lades en situació de cobrir novament les despeses, les

pues noves es trobarien forçosament en un règim de pèrdua d'exploatació considerable.

Sempre seria això sensible, però ho és més encara quan hom pensa que els capitals així invertits, sobre crear una pertorbació general, sense benefici propi, haurien pogut trobar major interès i avantatges aplicats a tantes altres coses que per insuficiència de diners, per manca d'iniciatives i per manca d'activitat, es troben avui en el nostre país inexplorades o deficientment ateses.

Jo voldria que els escarments d'altres temps servissin d'ensenyament i que el seny necessari imperés en les nostres decisions, per bé de la indústria tèxtil i en benefici de l'economia general del país.

FILATURA

EL TRACTAMENT DEL COTÓ ABANS DEL CARDATGE

(CONTINUACIÓ)

per HAROLD HILL. A. M. I. MECH. E.
F. R. S. A., F. Tex. Inst.

TRAMPA PER A REBLONS. — Un altre dels punts que sota l'epígraf d'extracció d'impureses mereix ésser considerat, és la mesura presa per a detenir matèries sòlides que puguin haver passat a través de l'obridora de bales. La figura 11 il·lustra la construcció en detall del

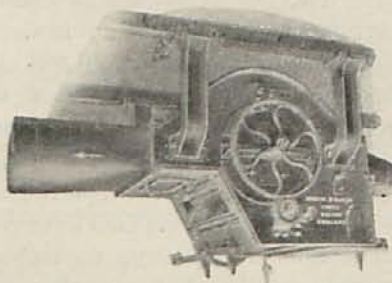

Fig. 12.—Costat exterior d'una caixa intermitja de distribució, on hi figura el rodatge del tambor metàl·lic i corró descarregador.

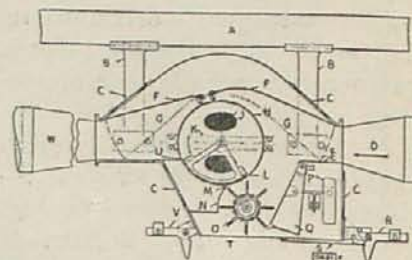

Fig. 13.—Secció interior d'una caixa intermitja de distribució.

- A. — Vigues de ferro o fusta.
- B. — Tirants.
- C. — Porta de neteja.
- D. — Direcció del cotó.
- E. — Placa alimentària.
- F. — Vàlvules (obertes).
- G. — Vàlvules (tancades).
- H. — Tambor metàl·lic.
- J. — Forat per passar-hi la mà.
- K. — Suport exterior.
- L. — Planxa metàl·lica protectora del tambor.
- M. — Bordó de cauxú.
- N. — Placa posterior.
- O. — Corró descarregador.
- P. — Pesos.
- Q. — Pedals.
- R. — Baldó.
- S. — Porta.
- T. — Sortida cap a les barreges.
- U. — Bordó de cuir.
- V. — Baldó.
- W. — Embocadura.

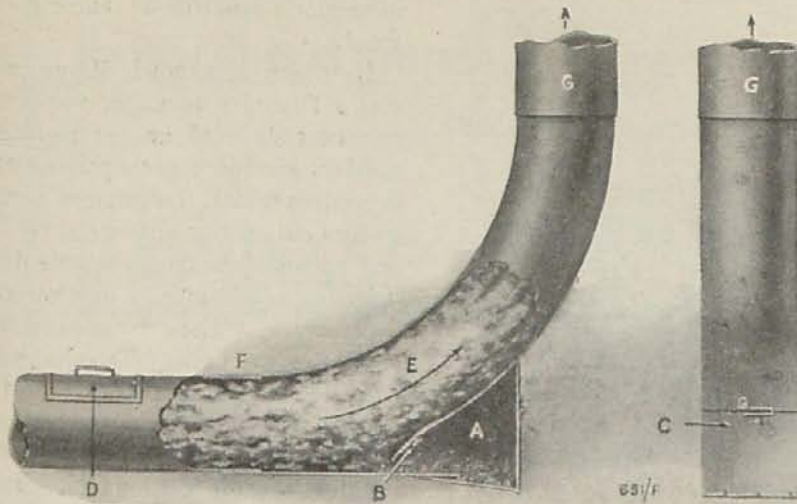

Fig. 11.—Trampa de reblons patentada, fixada a la tuberia que va des de l'obridora de bales fins a les caixes de distribució pneumàtica.

- A.—Trampa de reblons patentada.
B.—Planxa ajustable.
C.—Porta de neteja.
D.—Porta corredissa d'inspecció.

- E.—Direcció del cotó.
F.—Tuberia des de l'obridora de bales.
G.—Tuberia cap a les caixes de barreja i ventilador.

que s'anomena el retentor de reblons, patentat, mentre que la figura 10 mostra el sistema d'aplicació a la línia de tuberia acoblada a l'obridora de bales. Aquest retentor de reblons, patentat, és de molta eficàcia i reté la major part de matèries sòlides, tals com reblons, cercols de les bales, claus angleses, ganivets, etc., que d'altra manera passarien cap a les barreges i amb tota seguretat cap al tren d'obrir. Com es pot veure, aquest retentor sols és aplicable al sistema neumàtic.

Les figures 12 i 13 il·lustren la

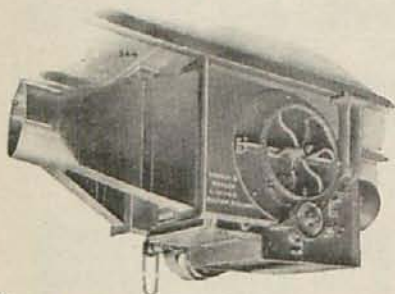

Fig. 14.—Costat exterior de la darrera caixa de distribució (model n.º 2), on es mostren juntament amb el rodatge del tambor metàl·lic i corró descarregador, les politges de comanament el mecanisme de la forquilla de la corretja, part de la qual figura a l'altra banda de la caixa.

caixa neumàtica d'entrega, patentada, pels departaments intermitjos, i les figures 14 i 15, la caixa emprada per l'últim departament de cada instal·lació. La figura 16 mostra una vista ampliada de dues d'aquestes caixes en posició de treball. Dites caixes són extremadament senzilles de construcció, són fortes i tenen molt poques parts propenses a espatllar-se. La única atenció que requereixen és la d'untatge i la neteja periòdica del tambor metàl·lic, el que ha de fer-se a fons un cop per setmana.

Més obertura i formació de tela.

Després que les barreges han estat degudament preparades, entrem en un estat de la manufactura de teles de cotó que és encara més interessant i certament molt més complicat que totes les operacions anteriors.

Per tota mena de cotó hi han una quantitat de sistemes per mitjà dels quals el cotó pot ésser conduït des de la sala de barreges fins a l'obridora napadora. Per exemple, si la sala de barreges està situada a sobre de la de batans, pot utilitzar-se una conducció de planxa per a alimentar a la carregadora automàtica que va-

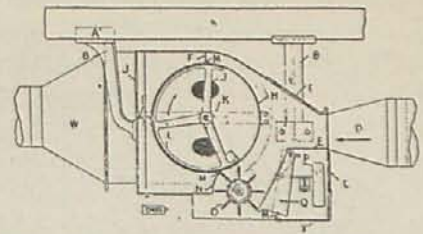

Fig. 15.—Secció interior de la darrera caixa de distribució.

- A.—Vigues de ferro o fusta.
Al.—Vigues de fusta.
B.—Tirants.
C.—Porta de neteja.
D.—Direcció del cotó.
E.—Placa alimentària.
F.—Placa fixa.
H.—Tambor metàl·lic.
J.—Forat per passar-hi la mà.
K.—Suport exterior.
L.—Planxa metàl·lica protectora del tambor.
M.—Cuiro.
N.—Placa posterior.
O.—Corró descarregador.
P.—Pesos.
Q.—Pedals.
W.—Embocadura.
X.—Placa inferior.

gi acoblada a l'esmentada obridora. O bé, si la sala de barreges es troba a sota, llavors poden emprar-se teleres transportadores per alimentar a la

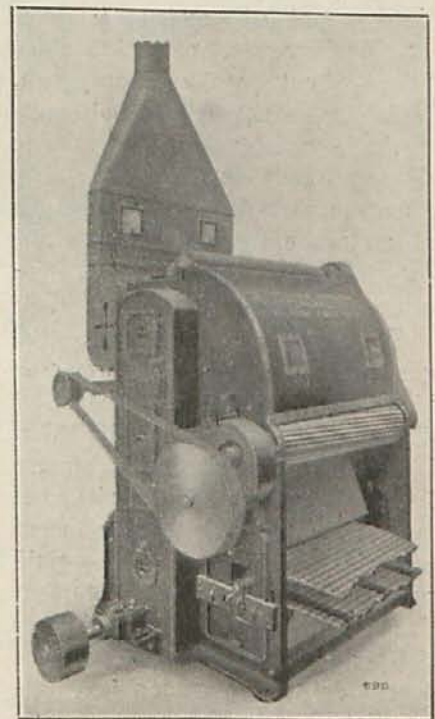

Fig. 17.—Transportador neumàtic amb caixa del ventilador perfeccionada.

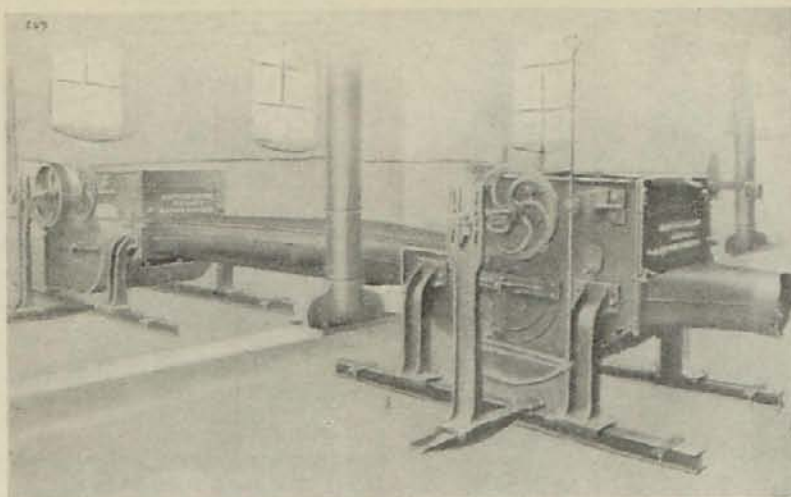

Fig. 16.—Vista general de la disposició de caixes de distribució neumàtica

En primer terme es mostra una caixa intermitja amb el mecanisme d'accionar la vàlvula i politja de comanament. La caixa intermitja és accionada des de la última caixa per mitjà de corda. Les politges de comanament fixa i boja i el dispositiu de forquilla de la corretja, accionat a mà per cadena, poden veure's en la última caixa.

NOTA.—Aquestes caixes poden també ésser accionades per motor acoblat directament.

carregadora. O també, sigui la que sigui la situació que ocupi la sala de barreges amb relació amb la sala de batans, pot disposar-se una carregadora automàtica suplementària a la sala de barreges, i per mitjà d'una tuberia el cotó pot ésser transportat, si és necessari, a quasi qualsevulla distància raonable de varis centenars de peus (0,304 metres per peu), cap a un transportador neumàtic, el qual al seu torn entrega el cotó a la carregadora automàtica que ataca a l'obridora principal.

Transportador neumàtic.—Pel que precedeix hom pot formar-se idea de que existeixen una quantitat d'alternatives a disposició del filador. L'autor, no obstant, desitja atraure l'atenció d'una manera especial en el que afecta al sistema darrerament esmentat, perquè en la seva opinió representa un avenç sobre tot quant s'ha intentat amb anterioritat. Aquest sistema esdevé factible per la introducció del transportador neumàtic especialment estudiat, que en principi és similar a la caixa de distribució neumàtica per a barreges de cotó a

la que ja s'ha fet referència. Les figures 17 i 18 mostren unes vistes d'aquesta màquina, mentre que la figura 19 il·lustra la seva aplicació en una instal·lació senzilla. S'observarà que es situa una carregadora automàtica usual a la sala de barreges i, el més aprop possible d'aquestes, dita màquina ha d'ésser alimentada preferentment per una llarga telera

alimentària controlada automàticament.

La telera alimentària llarga permet a l'operari depositar una gran quantitat de cotó en tot moment, quedant així lliure per a poder atendre altres feines. La primera carregadora automàtica entrega el cotó a una embocadura d'una tuberia de 9 polzades de diàmetre, la qual va acoblada amb el transportador neumàtic per l'altre cap i en qualsevulla posició o lloc convenient. El transportador neumàtic porta dos ventiladors potents que creen una forta aspiració i atrauen el cotó cap al tambor metàl·lic perforat. El cotó és llavors depositat dintre la segona carregadora, en la forma usual.

La segona carregadora no solament regula el subministre de cotó a l'obridora principal pel sistema ja conegut de pantalla oscil·lant i mecanisme regulador, sinó que també per un sistema de palanques equilibrades i connexions de cable, engega i atura automàticament la primera carregadora, obtenint-se així una disposició automàtica d'alimentació d'una manera ben senzilla. On la distància entre la primera i la segona carregadora sigui gran, s'aplica un control elèctric en lloc de la disposició de cable. D'aquesta manera s'evita pèrdua d'accionament i s'efectua

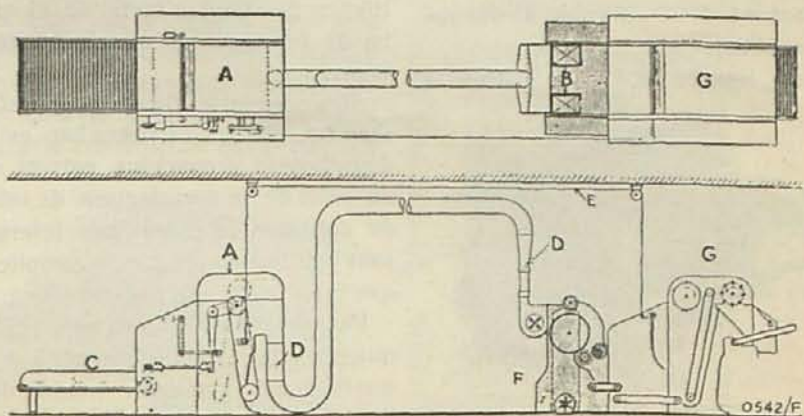

Fig. 19.—Esquema il·lustratiu de l'aplicació del transportador neumàtic

A.—Carregadora automàtica.	D.—Embocadura de la carregadora.
B.—Forats de ventilador per al transportador neumàtic.	E.—Cable de dispar.
C.—Telera alimentària de la carregadora.	F.—Transportador neumàtic
	G.—Segona carregadora automàtica.

Fabricants d'empesa i altres teixits parats a màquina!

Voleu augmentar el rendiment de la vostra fàbrica?
Modernitzeu el sistema d'encolatge adoptant la

RAPIDASE

Ferment de gran activitat que a totes les temperatures compren-
sen entre 60 i 95° C. dextrinitza ràpidament totes les matèries
feculentes, obtenint aprests fluids i transparents de gran pene-
tració i adherència

No es necessita autoclau i pot suprimir-se l'empleu dels suavitzants

Consulteu

La SOCIÉTÉ RAPIDASE, S. A., Seclin (França), que us
ofereix estudiar en els seus laboratoris tot el que es
refereixi a encolatge i aprests, o als seus representants:

R. MASSÓ i C.^{IA}

Casp, 130 - Nàpols, 117 : BARCELONA

que posen a la vostra disposició la cooperació del seu perso-
nal tècnic per a l'aplicació pràctica dels moderns procediments
a base de **RAPIDASE**

HUMIDIFICACIÓN Y VENTILACIÓN SISTEMA GIRÓ-PRAT

PARA HUMEDECER, REFRESCAR Y SANEAR EL
AMBIENTE DE LAS SALAS
DE HILADOS Y TEJIDOS

planos catálogos presupuestos
Francisco Prat Bosch

WIFREDO 109-113 TELEFONO 84

APARTADO N.º 15 BADALONA

BOMBA "PRAT"

PÍDASE EN TODAS PARTES

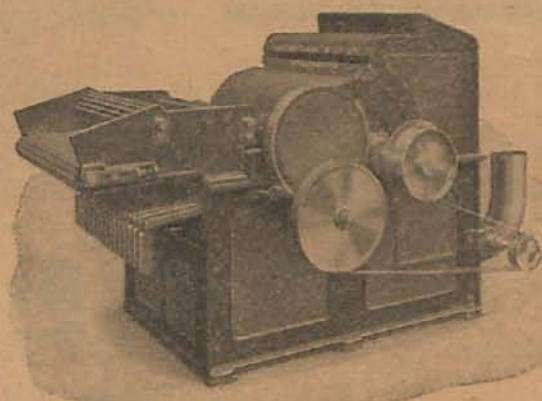
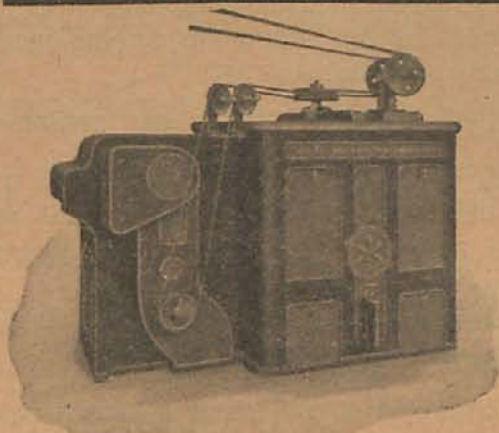
L'INDUSTRIAL FILADOR MODERN

CERCA LES CASES CONSTRUCTORES ESPECIALITZADES PER A PROVEIR-SE

TAYLOR LANG & CO., LTD.

CASTLE IRONWORKS, STALYBRIDGE (ANGLATERRA)

SOLS CONSTRUEIX MAQUINARIA D'OBERTURA I SELFACINES

Representants exclusius: RIUS-MANICH, S. A., Bruch, 20 - BARCELONA
Tel. 11.872 - Adreça telegràfica: MARIUS-BARCELONA

J. MARLY

BARCELONA

Rambla Santa Mònica, 12, pral. - Telèfons 13.229 i 13.924

Agència de Duanes

Trànsit Internacional - Comissió i Consignació

Preus alçats per a totes les mercaderies i tots els països

SUCURSALS

Port-Bou (Espanya) - **Cerbère** (França) - **Mouscron** (Bèlgica)

Liverpool (Anglaterra) 11. Old Hall Street

Corresponsals als principals ports de mar, poblacions de frontera i producció

ENRIC CORAL

Teléfono 54.133

Ferreteria i subministres per a Indústries
ESPECIALITATS PER A LA TÈXTIL

EINES, ACERS, EMPAQUETADURES

KLINGERIT, MASTICS, AMIANTS
CADENES D'ANELLES "EWART'S"
CIMENT DE FERRO "SMOOTH-ON"
per a junts, reparacions, unions de tuberies, etc.

VENDES:

Passeig Triomf, 84-86

MAGATZEMS:

Pallars, 227 al 231

Carrer Antic de València, 8 al 12

BARCELONA

DEMANEU CATALEG

Pues, lliços i rastells

M. Abad i Ribera

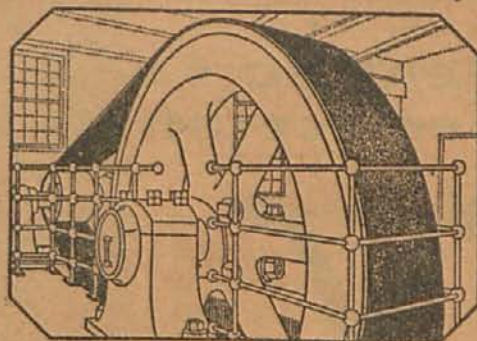
TERRASSA

Pues i lliços per a teixir llana,
cotó i sedes

Fabricació de tota classe de
filferros

CORRETGES POUDEVIDA VICH (Barcelona)

AMISTOSA CONFIANÇA D'UNA CORRETJA

45 ANYS SENSE COSIR UNA CORRETJA
Premiades a París amb Medalla d'Or

Instal·lacions completes de fàbriques
Estiratge mecànic de nostres corretges en estat humit
Vernís líquid i concentrat per cilindres de precisió
GREIXOS, TIRATACOS I TIRETES

SANMARTÍ, BRACONS i C.^{IA}

FUNDICIONS DE FERRO I METALLS
TALLERS MECÀNICS

St. Pau, 92 - SABADELL - Telèf. 1168

Especialitat en transmissions modernes

Daus oscil·lants a ròtula de diferents models i tipus. Patent n.º 81.036

Cadiretes sostre i paret, graduables
Patent n.º 87.888

Mànegues d'unió ajustables
Patent n.º 81.989

Dispositiu d'untatge automàtic per a les politges mortes. Patent n.º 69.609

Daus untatge continu per les continues, Renvius, Plaques, Terminals, Capelles, etc., modernitzades.
Friccions per tota classe d'esforços

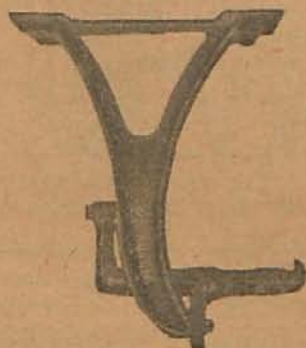
Reformes completes de fàbriques i tallers

Raccord BARCELONA, patentat, el que per la seva seziillesa està adoptat per la quasi totalitat de cossos de bombers d'Espanya

Unic model aplicat a tots els llocs d'incendi de l'Exposició Internacional de Barcelona

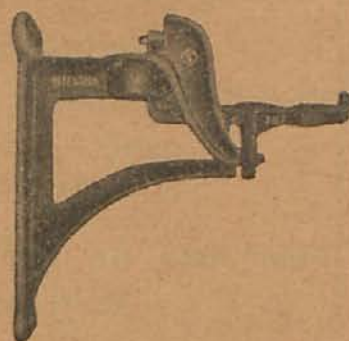
Recomanat per R. O. a tots els Arsenals, Dressanes i Vaixells de guerra espanyols

Rentadors de llana tipus LEVIATHAN perfeccionats i de gran rendiment

Maquinària Agrícola

Estudis, Plànols i Projectes de tota mena

GÈNERES ESPECIALS

ELS TAPISSOS I CATIFES DE TOMAS AYMAT

per FRANCESC CANYELLAS

VOLDRIA parlar-vos d'aquesta manufactura que hem vist néixer aquí amb els nostres ulls, i que en el grau de prosperitat en què es troba pot donar-nos moltes i molt belles obres, car podem ben dir que el fi que la guia és en primer lloc el de produir feina ben feta i si pot ésser insuperable.

Recordem com si fos ara la partença d'en Tomàs Aymat cap a París, subvencionat per la Mancomunitat perquè estudiés la manera de treballar l'alta llissa als Gobelins, on feu cap, i un dels tapissers de la manufactura l'ensinistra en totes les maneres i variants de l'ofici, i ell s'ho prengué amb tal afició i fuga, que prompte el deixeble ho feu tan bé com el mestre, doncs cal dir tot d'una que la preparació artística de l'Aymat era ben feta i llavors ja feia

Teler de catifa nuada a mà

Sala de telers per a la fabricació de catifes nuades a mà

el que volia amb els llapis i els pinzells, així és que no m'estranyà gens que ben aviat ho fes amb la brotxa de teixir.

Complí l'Aymat la missió que li fou imposada d'ensenyar el que havia après a París, car tot just arribat l'Escola dels Bells Oficis l'acolli per a donar-hi aquest ensenyament, que fou aprofitat per molts deixebles d'ambdós sexes.

No sé si algun d'ells munta taller; jo parlaré solament aquí de la manufactura de Sant Cugat, tan diferent de les altres que hem vist, car als Gobelins l'emoció que les coses centenàries encomanen no us deixa mentre visiteu aquells tallers per on ha passat tantes vegades l'abundor i munificència de l'Estat, contrastant aquestes grandeses amb el record pobre, però no menys noble, de la manufactura de l'Hospici de Sant Michele a Roma i d'algun altre de les espanyoles, totes elles centenàries.

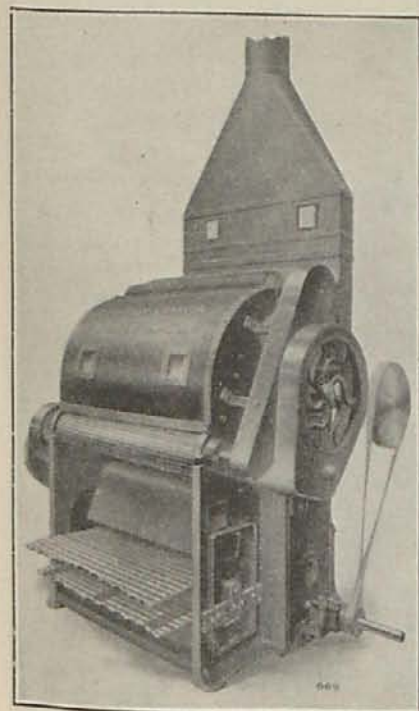

Fig. 18.—Transportador neumàtic

una interconnexió ràpida i de gran eficàcia.

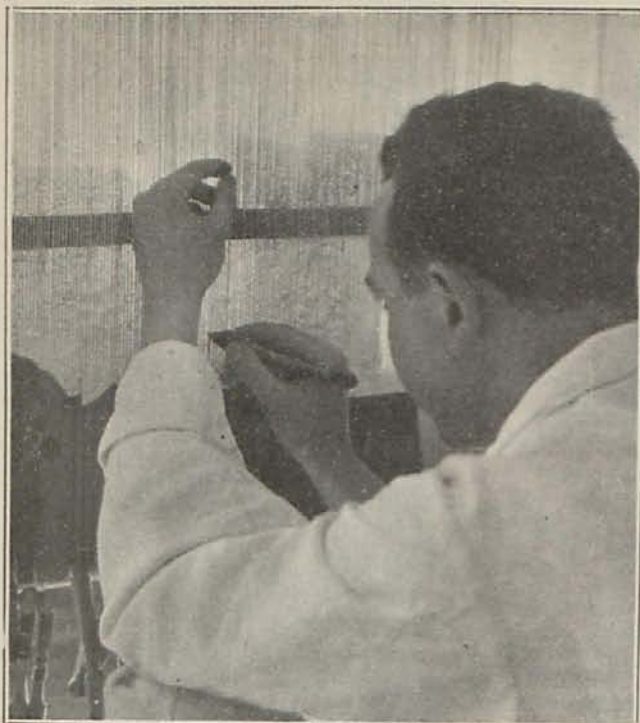
Els avantatges d'aquest transportador neumàtic des de la sala de barreges a la de batans són similars a les reivindicades en el cas de les caixes de distribució neumàtica, tal com s'han esmentat al començament d'aquest article.

S'apreciarà que la posició de la primera carregadora, o sigui la de la sala de barreges, pot disposar-se sense tenir per res en compte (dintre els límits de la distància) la disposició de la segona carregadora o sigui la de la sala de batans, que va aco-blada a l'obridora horitzontal.

La pols i les impureses són extremes del cotó pel tambor metàl·lic del transportador neumàtic i dipositades a la cambra de pols en la forma usual.

L'home pràctic apreciarà sens dubte tot seguit les possibilitats d'aquest transportador neumàtic en relació amb les instal·lacions de barreja i batanatge.

(Seguirà)

Calcant el dibuix sobre l'ordit en un teler d'alta llisa

Tapet nuat representant Sant Martí

La manufactura de l'Aymat és d'un tipus tot diferent, car començà ell tot sol i amb son esforç ha pogut muntar els tallers actuals, on hi treballen un gran nombre d'obriers i obreres en les millors condicions possibles de confort, llum i optimisme.

Tant la tapisseria com la catifa nuada pertanyen al gènere de treball que en podríem dir absolutament manual, per quant la màquina no us entrebancarà mai perquè no existeix; imagineu que us trobeu davan un ordit vertical i que pinteu a sobre amb els colors que voleu, solament que en lloc de pinzells us serviu de bitlles plenes de fil de llana; aquest ordit és dividit amb fils parells i senars, als que es lliga a cada un d'ells uns cordillets anomenats lliços, reunits tots a una barra de fusta col·locada a tret de la mà del teixidor i que són una mena d'encolers o cammes moguts, en lloc del Jacquard, per la mà del ta-

pisser, que fa així avançar els fils d'ordit que li convenen i passa tot seguit la bitlla equivalent a la llançadora, apretant llavors el fil que aquesta ha passat amb una pinta d'ivori, que fa els efectes de la pua als telers mecànics.

El tapisser s'ha calcat primer amb tinta la silueta del dibuix que vol colorir, sobre els fils d'ordit, com pot

veure's en el gravat que reproduïm, i llavors, consultant l'original o cartró col·locat generalment darrera d'ell, va omplint de colors aquest dibuix servint-se de la paleta de tons de que disposa i ajudat per braços superposats fins lograr els matisos i clar-obscur de l'original; un mirall col·locat davant l'ordit, o sigui enfront d'ell, li permet d'anar seguint el curs del seu treball, que no passa en un bon tapís d'un metre quadrat per any.

La catifa nuada a mà és d'una execució molt més ràpida que el tapís, per quant les trames són de llanes molt més gruixudes, la cara bona al davant, i en general més belles quan més simplifiquades de tons i colors, essent, per la seva major llesquesa, noies les que executen aquestes catifes, que assoleixen alguns cops dimensions fantàstiques.

Tot bon taller de tapisseria compta amb una tintoreria al costat, i penso que si

Tapís d'alta llisa (venut als Estats Units)

Chevreul pogués veure la dels tallers de l'Aymat la trobaria ben utilçada i a propòsit pels treballs de la manufactura, que és tot el que es pot dir.

L'història de les peces executades en aquesta manufactura és modesta, car és jove encara, però compta ja amb alguns exemplars que l'acrediten per al futur, tals *La noia i les daines*, que reproduïm, tapissos de l'escala d'honor de l'Ajuntament de Barcelona i de la Paheria a Lleida, del saló de don Lluís Plandiura, etc.

Teixit d'alta llisa (Col. Plandiura)

Plau-nos avui fer honor a una de les formes més antigues del teixit decorat, la més lliure, car àdhuc podeu improvisar les imatges i els colors sobre el seu ordit, com segurament ho feien els coptes amb els seus petits motius decoratius teixits per aquest mateix procediment.

L'art modern, contràriament al que molts pensen, demana concentrar la decoració en certs llocs concrets i justos, i és llavors que cal plaçar el bon tapís la bella pintura o escultura, quals peces seran les que precisament li donaran to i noblesa.

Cal repoblar el nostre país de bones manufactures com la que hem tingut l'honor de comentar i cal sobre tot que l'optimisme reneixi en nosaltres i les comandes no es facin esperar, car seran aquests obradors d'art baluart de nostre orgull nacional.

L'ACOBLEMENT LLISCANT BROWN BOVERI A L'ACCIONAMENT INDIVIDUAL DE TELERS

EN cap branca de la indústria tèxtil no ha estat tan plenament demostrada per la pràctica la conveniència de moure cada màquina amb el seu propi motor elèctric com a les fàbriques de teixits. No solament s'hi han pogut comprovar tots els avantatges preconitzats de l'accionament individual, sinó que s'han descobert alguns inconvenients de l'accionament per grups, amb els gràfics de velocitats obtinguts sobre l'arbre del teler. Tant és així, que no es discuteix avui dia la regularitat de la marxa, perquè coneixent la regularitat de funcionament dels diferents sistemes hom sap positivament que aquesta és molt major amb l'accionament individual que amb qualsevol altre sistema de transmissió. Ningú com el teixidor no pot apreciar millor aquests avantatges, perquè hom ha eliminat, amb l'accionament individual, les incalculables variacions de velocitat dels telers moguts per transmissió, obtenint millors gèneres i disminuint el cost de la fabricació, mercès a la regularitat en les picades i al cop uniforme de les taules.

En l'accionament individual el motor mou el teler per mitjà d'una corretja o de rodes dentades; gairebé mai amb cadena.

El màxim de simplicitat i economia s'obté amb l'empleu d'una corretja de poca llargària, mantinguda tivant per un tensor de cilindre, o bé per les molles d'un motor oscil·lant. Aquesta solució és suficient per a telers vells en els quals s'hi fabriquen teixits senzills, especialment de cotó, i per a telers lleugers de qualsevulla clas-

se. La perfecta construcció de la bàscula tensora Brown Boveri permet vèncer, sense cap dificultat, amb una bona corretja, relacions de transmissió de 1:8 entre l'arbre del teler i el del motor; ara bé, quan la distància entre aquests arbres és petita i major la relació de velocitats, és recomanable millorar la transmissió mitjançant un cilindre amb molles tensores adossat al motor, perquè aquest tipus s'emmotlla millor que el cilindre amb pes a les oscil·lacions produïdes a la corretja pels cops continuats del teler. La superioritat del cilindre amb molles tensores emprat per Brown Boveri, ha quedat comprovada per estudis comparatius fets amb altres sistemes a base dels resultats pràctics.

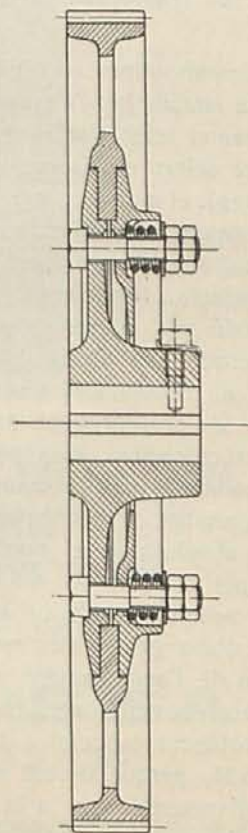

Fig. 1.—Secció del'acobament lliscant

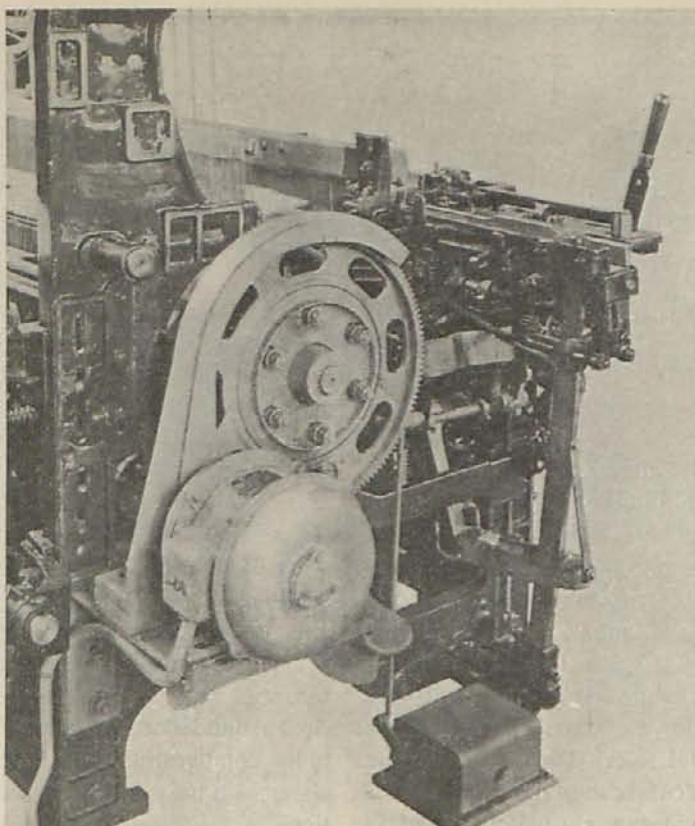

Fig. 2. — Transmissió per engranatges en un teler per a teixits de seda

La transmissió per corretja uneix a la seva simplicitat l'avantatge de cedir quan el teler s'atura sobtadament per saltar el dispar, quedant així protegit el motor contra el cop sec que aquest atur determina.

Una mica més cara, però també més perfecta, tècnicament, és la transmissió per engranatges. Més cara, perquè han d'ésser-hi absorbits per un acoblament lliscant, els cops que es presenten en saltar el dispar; tècnicament més perfecta, perquè solament amb la transmissió per engranatge s'aconsegueix una igualtat absoluta en el nombre de picades per minut.

El dit acoblament és un element mecànic d'una gran valor per a la perfecció de l'accionament per engranatges. Brown Boveri ha donat una importància especial a la seva construcció, perquè essent un element indispensable per a la transmissió del moviment per engranatges, ha d'ésser d'un servei segur,

pero al mateix temps la construcció ha d'ésser molt senzilla, doncs del contrari encarriria l'accionament.

La figura 1 representa aquest acoblament. La corona dentada està empresonada entre els dos discs, apretats entre ells mitjançant cargols amb ressorts. S'ha triat una superfície de rotació bastant gran, a fi de què la pressió específica sigui lo suficientment petita per a no sotmetre l'acoblament a cap desgast. La corona dentada i els discs de pressió són fabricats amb materials distints; l'acoblament no ha de lubricar-se i en el seu funcionament no exerceix cap influència l'estat atmosfèric i la pols. La pressió es regula amb els cargols i els ressorts repartits en la seva circumferència i pot ajustar-se amb molta precisió, per ésser grans el diàmetre dels platets i el de la circumferència sobre la qual estan repartits els cargols. Per aquesta mateixa raó no és necessari apretar molt els ressorts, que treballen, per tant, amb poca càrrega.

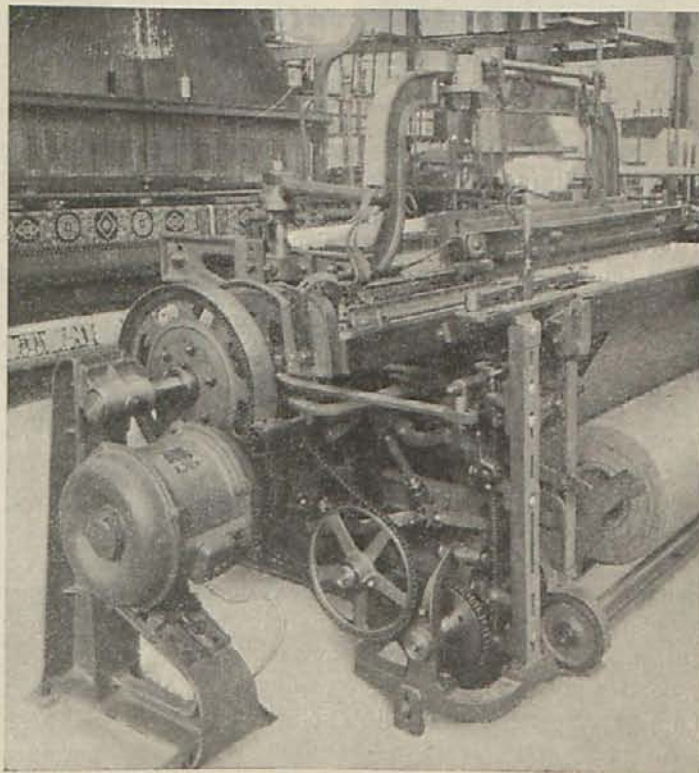

Fig. 3. — Transmissió per engranatges en un teler de bànoves

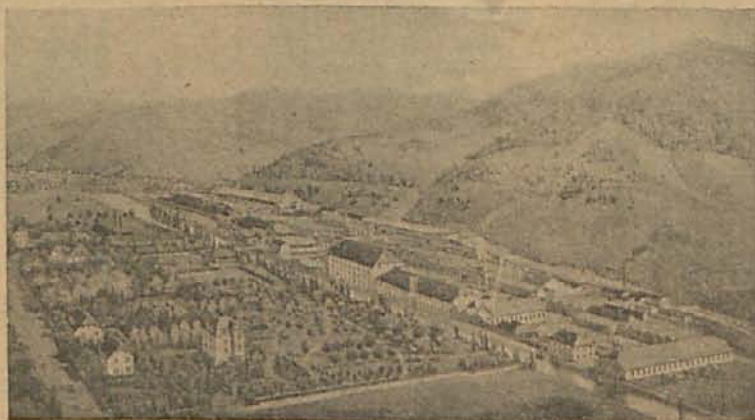
INDUSTRIA TEXTIL

ATELIERS DE CONSTRUCTION DE BITSCHWILLER

Téléph: Nr 10. Thann BITSCHWILLER-THANN (HAUT-RHIN) Adr. Tél: Ateliers-Thann

ANCIENS ATELIERS MARTINOT & GALLAND

**Maquinària perfeccionada de preparació
i filatura per a llanes pentinada i cardada**

VISTA DELS TALLERS

Maquinària de preparació i filatura per a Lli, Estopa, Cànem i Jute
Instal·lacions especials per a seda artificial
Contínues de retórcer per a tota mena de fibres tèxtils

REPRESENTANT EXCLUSIU:

FRANCESC PAHISSA

Mallorca, 330 - BARCELONA - Téléphone 73.038

MAQUINARIA INDUSTRIAL, S. A.

BARCELONA

Carrer Girona, n.º 63

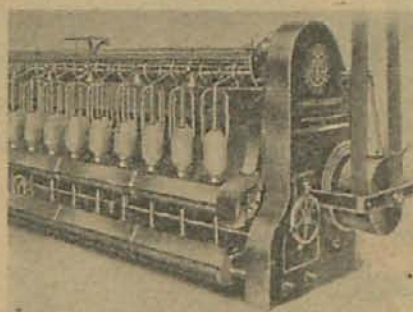
Telèfon 19.743

MANRESA

Carrer Magnet, n.º 35

Telèfon 1.316

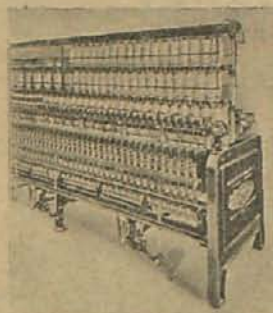

Meixera engrós, vista des del rodatge

Tallers de construcció de màquines per a la filatura del cotó, amb fundició
pròpia, per procediments moderníssims

Meixera intermitja

Contínua de filar

Contínua de filar

Obridores - Carregadores - Porcupines - Aparells per fer barreges amb aire corrent
Youltens, màquina moderníssima patentada per a netejar tota mena de cotons,

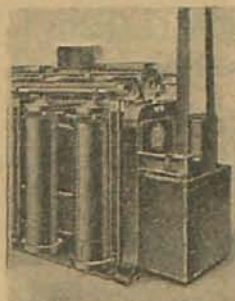
sense trencar cap fibra -

Manuars - Meixeres

Contínues de filar i retòrcer

Dobladors - Ovilladors

Canilleres ràpides

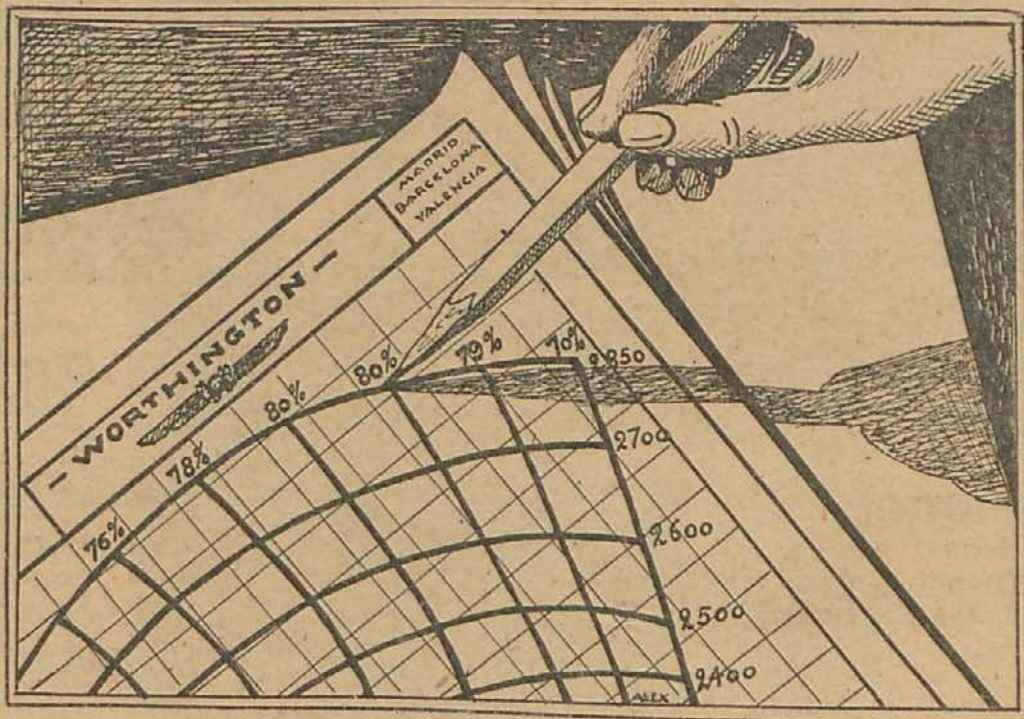
Manuar

Manuar

CILINDRES ACANALATS DE LA MÈS ALTA QUALITAT

¡ Bon rendiment...

...aquest és el factor que interessa a vostè

Les curves característiques de les bombes construïdes per **WORTHINGTON** assenyalen per a les mateixes un insuperable rendiment, que porta com a conseqüència una gran disminució d'energia per al seu accionament a qualsevol caudal i alçada.

SOCIETAT ESPANYOLA DE BOMBES I MAQUINÀRIA

WORTHINGTON

BOMBES

COMPRESSORS

MOTORS

MADRID: Marquès de Cubas, 8

BARCELONA: Pl. Universitat, 2

VALÈNCIA: D. Joan d'Austria, 25

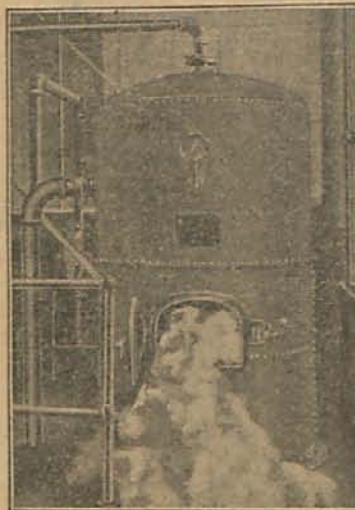

Desborratge pneumàtic de cardès

Compagnie Générale d'Hygiène

Paris

Aparells HUMIDIGENE
per a la
HUMIDIFICACIÓ
(per aigua a pressió)
combinada amb
VENTILACIÓ,
REFRESCAMENT
i
CALEFACCIÓ
HUMIDIFICACIÓ
(per aire comprimit)
PSICROMETRES

Recuperador de desborratges

Desborratge Pneumàtic
de
CARDES
Neteja Pneumàtica
dels
PARA-ORDITS DELS TELERS
Aspiració Pneumàtica
de la POLS
en les Filatures de
Lli, Jute i Cànem
ASSECADORS "WEKA"
Eliminació de boira
en les Tintories

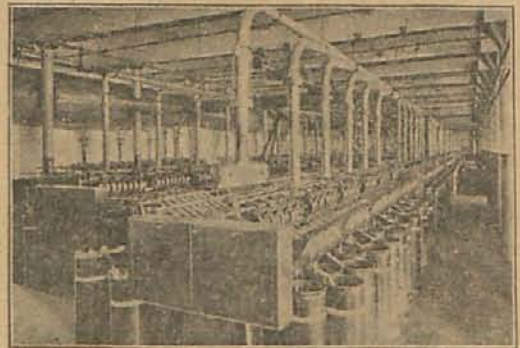
Agència exclusiva de venda:

Rius-Manich, S. A.

Bruch, núm. 20 - Telèfon 11.872

Adreça telegràfica: MARIUS-BARCELONA

Barcelona

Aspiració de pols - Filatura de lli

L'acoblament s'ajusta de manera que no llisqui quan el motor arrenca i així es trameta amb tota força, sigui la que sigui la posició de les taules. Només en saltar el dispar, cedeix l'acoblament absorbint el cop perjudicial al motor i al teler.

Els acoblaments normals de fricció faciliten l'engegada del teler, en qualsevulla posició d'aquest; però tenen l'inconvenient d'originar un consum inútil de corrent, per seguir girant el motor durant els intervals en què s'atura el teler. Per aquesta raó només té lloc llur aplicació en els telers nous construïts expressament per a funcionar en aquesta forma. Els acoblaments centrífugs poden adoptar-se a tots els telers, però són molt més difícils d'ajustar que l'acoblament lliscant; demés, els tocogrames presos en arbres de telers han demostrat que l'acoblament centrífug no determina unió entre

xits que amb qualsevol altre sistema de transmissió.

L'acoblament lliscant Brown Boveri pot ésser emprat per la majoria de telers i es fabrica en dos tamanyos: un per a telers lleugers, segons figura 2, i altre per a telers pesats, segons figura 3. El model lleuger està calculat per un par màxim de 18,4 qui-

granatges. L'empleu de l'acoblament lliscant Brown Boveri s'ha extès ràpidament fins al punt que molts constructors de telers l'han adaptat a les seves màquines. En els mateixos telers vells es preveu la instal·lació de l'acoblament lliscant, malgrat el cost elevat que això representa, sempre que les màquines es trobin en bon estat de conservació.

Les figures 5 a 8 representen diversos muntatges del motor en el teler. A tots s'hi veu el motor col·locat sobre un suport fortament acollat a la bancada del teler. Sobre el suport hi ha una guia sortint que encaixa amb el galze obert a la base del motor, per tal de precisar la situació d'aquest i assegurar un engranatge perfecte.

El motor i acoblament ocupen poc espai i generalment no sobresurten més que les taules. La majoria dels casos poden instal·lar-se fàcilment a telers existents.

L'accionament elèctric individual per engranatges amb acoblament lliscant Brown Boveri, muntats en el mateix teler, és el sistema que l'experiència de molts anys ha demostrat ésser el millor per aquesta mena de màquines. Ocupa, demés, menys lloc, produint millor impressió estètica, formant un conjunt harmònic amb el teler. Tècnicament és una solució completa que satisfà les exigències que es presenten per obtenir el servei segur i racional d'un acoblament de teler. Finalment, és el més econòmic, doncs encara que el preu de cost sigui elevat, queda aquesta despesa sobrerament compensada amb l'augment de la producció i la major perfecció del teixit.

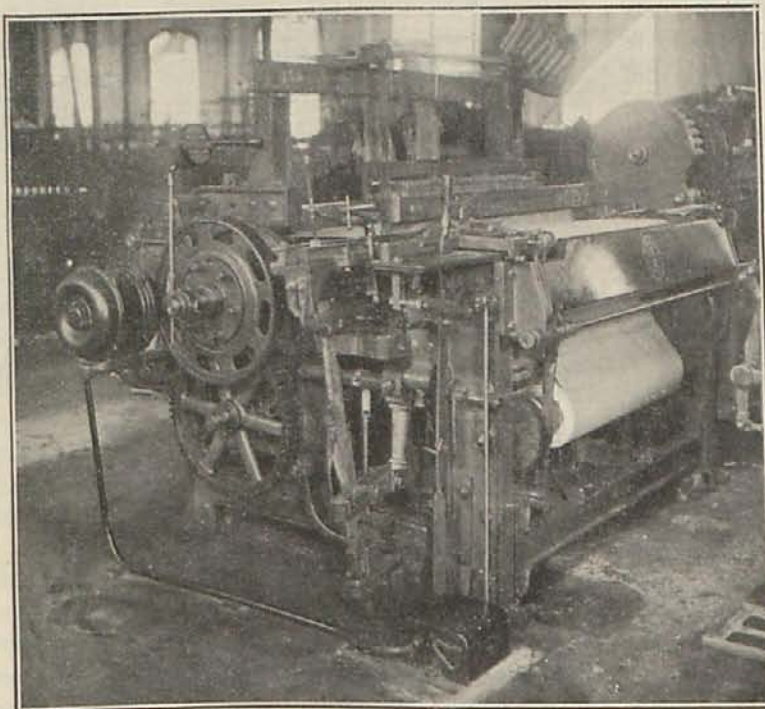

Fig. 4.—Motor i acoblament lliscant a un teler automàtic Bracons i Riera

los, que sostenen els sis cargols de pressió repartits en la perifèria; el model fort, amb els seus vuit cargols de pressió és suficient per a les càrregues majors que poden presentar-se.

Les figures 2 i 3 són dos exemples de telers en els quals s'ha substituït la transmissió per corretja per la dels engranatges. Es munta el motor sobre un sòcol que contingui el coixinet exterior del arbre del teler. La figura 2 representa un teler per a teixits de seda i la figura 3 un de bànoves.

Del que hem exposat anteriorment es dedueix que els telers nous han de moure's únicament amb motor individual i transmissió per en-

La transmissió per engranatges permet vèncer relacions de velocitat superiors a les que es poden admetre en la transmissió per corretja; per aquesta raó és insubstituïble en els telers pesats i en els de marxa lenta.

En els telers nous, ràpids i lleugers, és indispensable el seu empleu si es vol augmentar la producció, doncs encara que el nombre de picades sigui major, la marxa molt més regular de la transmissió per engranatges, permet de produir major quantitat i millor qualitat de tei-

GÈNERE DE PUNT

LES TRICOTOSSES CIRCULARS

(ACABAMENT)

per A. MEERTENS

Les platinetes llisquen dintre dels engalzes radials d'una anella de bronze, que pot ésser solidària del cos principal del mateix metall, com a la figura 12, o ésser raportada al cos principal i fixat pel serratge de les platines *p*, com ho representa la figura 15.

Davant de cada agulla aquesta anella presenta un clar que permet de col·locar i treure fàcilment les agulles.

Els telers de caigudes múltiples estan proveïts de dispositius elèctrics per al desembragatge en cas de ruptura de fil, de forat en el teixit, o de ruptura del taló de l'agulla. Aquests dispositius estan basats en el principi següent: en un circuit elèctric, format pels diferents dispositius de se-

guretat, es troba un electro-iman. A la caiguda d'un alimentari, o quan el contacte està establert pel polsador,

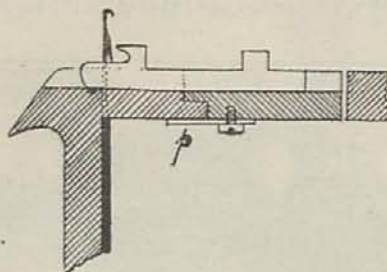

Fig. 15

quan hi ha un forat en el tricot, el circuit es tanca, i l'electro, que s'immanta, atrau una làmina que suporta el dispositiu d'embragada, de manera que el teler s'atura instantàniament.

Hom pot veure, a la figura 8, l'esquema d'un embragatge per magrana amb electro-iman. La politja *P*, sobre la qual es troba la corretja durant la marxa del teler, és lliure i solidària d'una magrana *G*, en front de la qual hi ha disposada una altra magrana *G* manegada sobre l'arbre principal per mitjà de regata o presoner. Aquesta darrera és accionada, per als efectes d'embragada i desembragada, per mitjà d'una palanca *T* mòbil al voltant del punt fixe *O*. Per fer la politja *P*, solidària de l'arbre principal, n'hi ha prou amb desplaçar la palanca *T* en el sentit indicat; el seu extrem es col·loca sota el bec de la palanca oscil·lant *b* que es situa en posició horitzontal; el seu extrem esquerra és suportat per l'extrem superior de la palanca *I* que presenta una planxeta de ferro en front de l'electro-iman *e*.

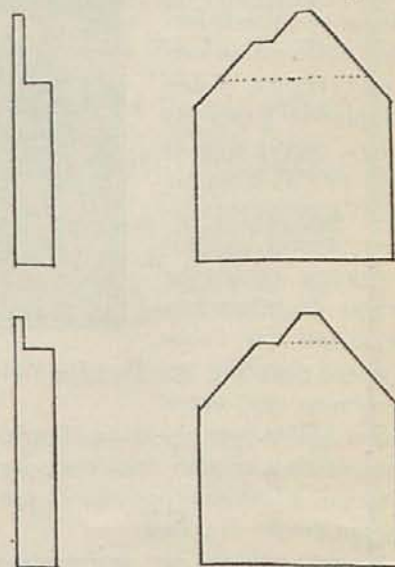
Quan el circuit és tancat per causa d'accident, la planxeta és sol·licitada i abandona la palanca oscil·lant *b*, i la palanca *T*, que és sol·licitada per una molla en la forma representada a la figura, separa les magra-

nes i desembraga així la màquina.

Diferents modificacions han estat aportades als telers de caigudes múltiples per a la producció de fantasies. Farem esment, a títol informatiu, d'alguns dels perfeccionaments aportats a aquests telers per la casa De Sérerville.

Esmentem en primer lloc els excèntrics d'alça entallats, com es representen a les figures 16 i 17. Hom disposa als engalzes de la fontura agulles de dues menes; les unes de taló alt, les altres de taló baix, segons les exigències del dibuix. Els excèntrics de la figura 16 sols fan alçar les agulles de taló alt; les agulles de taló curt passen per l'entalla de l'excèntric sense prendre el fil.

Els excèntrics de la figura 17 fan pujar completament les agulles de taló alt, i insuficientment les agulles

Figs. 16 i 17

de taló curt, de manera que aquestes obren llurs becs, però sense que l'antiga malla caigui sobre la tija i després prenen el nou fil que dobla llur malla.

Hom pot, docs, per aquest dispositiu, o no formar malles a determinades baixes sobre les agulles de taló curt, o bé formar les malles dobles sobre aquestes agulles. Uns excèntrics ordinaris d'alça es col·loquen a les baixes que convingui per tal de

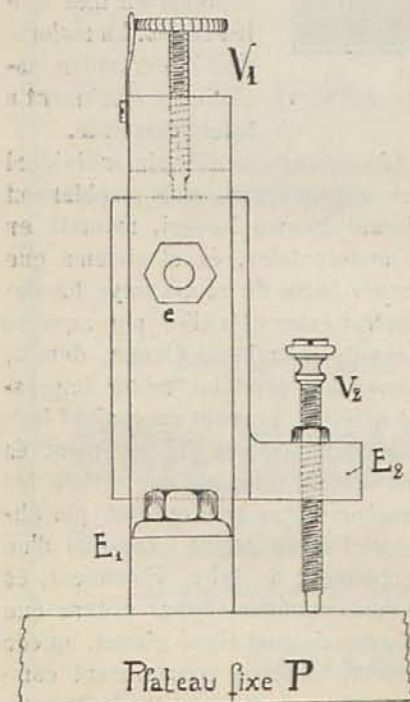

Fig. 14

formar una malla sobre totes les agulles.

Canviant la disposició de les agu-

lles i dels excèntrics, així com els tons del fil emprat, hom pot produir efectes de dibuixos molt variats.

RAM DE L'AIGUA

EL DECATISSATGE¹

pel PROF. RINOLDI

LES dues operacions que requereixen més cura i atenció en els aprests dels teixits de llana, són la carbonització i el decatissatge. I això no perquè aquestes siguin de difícil execució, sinó perquè quan no són aplicades amb el criteri degut i sota determinades condicions, poden donar lloc a inconvenients diversos de tintura i acabat. Ens limitarem a l'operació del decatissatge, per ésser avui la que té una aplicació més general per haver-se fet gairebé indispensable a l'aprestat dels teixits de llana.

La paraula *decatissatge* ve de *catir*, vella expressió amb la qual s'indicava una mena d'enllustrat que s'obtenia amb la compressió del teixit (per mitjà de premsa o calandra), i *decatir* significava l'operació que tenia per objecte eliminar en part o reduir aquest enllustrat no sempre agradable en els teixits de llana. Però avui no es vol obtenir amb l'esmentada operació solament aquest efecte, sinó altres dos, que són:

fixar o estabilitzar la torsió dels filats que componen el teixit i ensems les seves dimensions, per tal que no pugui deformar-se durant l'ús, o encongir-se quan estigui sotmès a la humitat o a un estirament;

augmentar o donar una certa rigidesa, o més exactament, sensació de plenitud al tacte i de teixit compacte, sense fer-lo però menys flonjo i delicat al tacte.

Actualment es decateixen també alguna vegada teixits elaborats amb

fibres diferents que la llana, però no s'obtenen certament en aquests casos els resultats i els efectes suara esmentats, perquè aquests depenen d'una propietat característica de la llana, això és, la seva plasticitat, que no existeix o sols en una mínima part a les fibres vegetals. Es per això necessari a qui vulgui saber aprofitar aquesta propietat de la llana i obtenir tots els possibles efectes d'aprestat i millorament dels teixits de llana, conèixer bé en què consisteix l'esmentada propietat.

Si hom pren diverses fibres de llana i es torcen juntes per tal d'obtenir una mena de fil, la posició que les fibres tenen en aquest estat no és estable, perquè si cessa la causa de la torsió les fibres tendeixen a destorçar-se i a reprendre la posició més o menys recta i paral·lela que tenien primitivament. I això per efecte de l'esmentada elasticitat de la llana. Si, però, les mateixes fibres, mentre són encara sota l'efecte de la torsió, són sotmeses per un determinat espai de temps a l'acció del vapor d'aigua o també solament de l'aigua bullenta i després es deixen refredar, sempre sota els efectes de la torsió, en deixar-les lliures no sols no tendeixen ja més a destorçar-se espontàniament, sinó que per obtenir que es destorcin caldrà exercir un esforç i quan aquest deixi de manifestar-se es retorçaran de nou i reprendran la posició que tenien mentre s'exercia l'acció del vapor o de l'aigua bullenta. I en realitat hom observa que la posició estable, fixa per a les fibres en qüestió, és la nova. Es sobre aquest fet i sobre les propietats de la llana que es basa tota la teoria del decatissatge.

Cal encara remarcar, per tal de poder comprendre tot seguit el perquè de l'efecte del decatissatge, que durant el tractament amb vapor, o amb aigua més o menys calenta, la fibra de llana s'infla, esdevé túrgida, augmenta notablement de gruix per raó de l'absorció de l'aigua. Ara podrà comprendre's com aquesta absorció no és instantània, sinó que és necessari un cert temps, més o menys llarg, segons les condicions del tractament; com també que per l'eliminació de l'esmentada aigua per retornar a l'estat primitiu caldrà un temps encara major.

De tot el que deixem dit fins ara se'n desprèn també que l'estat plàstic i d'inflament de la fibra de llana pot obtenir-se de dues maneres: o per acció del vapor més o menys humit, o per acció de l'aigua bullenta o més o menys calenta. D'on en resulta una primera divisió: decatissatge pròpiament dit, quan s'obté l'efecte amb vapor; *potting* quan s'obté amb l'aigua bullenta o més o menys pròxima a l'ebullició.

A la pràctica es coneixen algunes subdivisions d'aquestes dues operacions fonamentals: així hom diu *vaporitzar* quan generalment es fa actuar el vapor a pressió ordinària; i decatissatge quan es depassa aquesta pressió.

Pel que fa referència al *potting*, hom pot esmentar: als efectes diferents que poden obtenir-se si l'aigua ve aplicada a temperatura diferent i que pot variar des de 50° C. fins a l'ebullició; si hom fa actuar, o no, damunt el teixit una compressió més o menys forta, o bé si les fibres que componen el teixit són deixades amb llibertat d'expansionar-se en totes direccions sota l'acció de l'aigua calenta.

Passem a ocupar-nos tot seguit dels diferents efectes que poden obtenir-se amb totes aquestes diverses operacions i comencem per aquelles que depenen de l'acció del vapor.

(Seguirà)

¹ Del *Bolletino della Laniera*.

MERCATS

MARÇ-ABRIL

COTÓ.—S'ha experimentat una nova depressió en el mercat cotoner. Els preus han cedit novament, havent-se cotitzat el disponible a Nova York al tipus de 6,40 el dia 14 d'abril, contra el de 7, a què s'havia cotitzat el dia 17 de març.

L'atmosfera del mercat cotoner és molt densa i hi ha poca confiança de veure retornar l'optimisme amb una estabilitat relativa.

El Departament de Comerç dels Estats Units ha publicat la xifra total de desmolt de la campanya actual, que ascendeix a 16.596.000 bales, contra 13.754.000 a que s'arribà la campanya anterior.

Hi ha també la creença, que va tenint cada vegada més consistència, que per a la vinent campanya no fora estrany que no sols no hi hagués cap reducció d'acreatge, sinó que fos augmentat el de la campanya actual.

D'altra part, si bé es confirma que el temps és desfavorable per als treballs agrícoles de la nova collita, i que s'observa un retràs en aquests treballs, sembla que darrerament s'ha manifestat una onada de fred que ha d'haver deturat el creixement del «weevil» a la meitat nord de la zona cotonera dels Estats Units.

Pel que fa referència al cotó d'Egipte, segons el darrer report de la collita del Sudan, la collita total del Sakallaris haurà estat de 750.000 cantars contra 400.000 escasos a la campanya anterior. Demés, el temps és completament favorable.

El mercat de Liverpool ha tingut moments de depressió molt intensa, amb una minva considerable de negocis.

El nostre mercat torna a passar per un període de fortes dificultats per fer-se amb les divises monetà-

ries necessàries per cobrir les transaccions, la qual cosa ha portat una minva d'activitats força considerable. Es també a causa d'això que el Centre Cotoner ha decidit no donar, fins que les circumstàncies es modifiquin, les cotitzacions en pessetes els 50 quilos que acostuma.

Els preus del disponible a plaça han estat els següents:

COTÓ D'AMÉRICA

	<u>Dia 17</u>	<u>Dia 31</u>	<u>Dia 14</u>
Good Middling	139,0	133,0	Nom.
Strict Middling	137,0	131,0	Nom.
Middling	134,0	128,0	Nom.
Strict Low Midd	131,0	125,0	Nom.

(Pessetes els 50 quilos)

Base: Texas Good Middling.

Any Port, 1 pesseta en menys.

Màxima: 138,5 ptes. 18 març G. M.

Mínima: 128, ptes. 9 abril G. M.

COTÓ D'ÍNDIA

	<u>Dia 17</u>	<u>Dia 31</u>	<u>Dia 14</u>
Fine Broach	135,0	125,5	Nom.
Fine Omra	132,0	123,5	Nom.
Fine Bengala	112,0	104,0	Nom.

(Pessetes els 50 quilos)

Les entrades de bales des de l'17 de març al 14 de abril han estat 21.558 i les sortides durant el mateix període, 28.612. L'existència era, el 14 d'abril, de 85.262 bales.

LLANES.—Les impressions de Roubaix-Tourcoing acusen una lleugera millora per a les llanes creuades fines i entrefines, però amb preus estables.

El mercat de Bradford ha registrat una bona demanda de llanes pentinades.

Sidney ha celebrat les anunciades subhastes de llanes, amb preus en baixa d'un 5 per 100.

Aquesta tendència ha estat després confirmada a la 3.ª sèrie de subhastes de Londres, que s'ha inau-

el 12 d'abril. En efecte, els preus d'obertura han acusat una baixa de 5 per 100 per a les llanes merines i de 10 per 100 per a les altres.

El nostre mercat s'ha mantingut amb preus sostinguts. Els productors es lamenten de les importacions de llanes estrangeres en moments en què va a començar l'esquilada.

Els preus registrats a la primera quinzena d'abril són els següents:

<i>Llanes blanques:</i>	<u>1.es</u>	<u>2.es</u>
Merina sup. (transh.). . .	9,75	7,—
» corrent (estant) . . .	9,25	6,50
» inferior	8,75	6,25
Entrefina fina superior . .	8,25	5,—
» corrent	7,50	4,50
» inferior	6,—	4,25

Llanes pards:

Merina	6,50	4,50
Entrefina superior. . . .	5,75	4,—
» corrent	5,—	3,75
» inferior	4,50	3,50

Preus per a llanes rentades a fons i en pessetes el quilo.

SEDES.—Hi ha manifestacions generals d'encalmament. A Amèrica la producció ha estat considerablement reduïda. A Itàlia llegim que hi ha nombroses filatures tancades. Shanghai i Canton estan també en calms. A conseqüència de tot plegat, i de la seva peculiar situació especial, veiem com a Lió les cotitzacions de totes les procedències han cedit quelcom.

La seda artificial es mou amb una relativa bona activitat.

Al nostre mercat no hi ha res de nou a assenyalar

LLI.—Després de la represa d'activitat que registràvem a la darrera resenya, el mercat lliner ha reprès una tanda normal.

JUTE.—Els preus s'han afermat per causa de no presentar-se bé el clima per a la sembra a l'Índia. Els negocis no són pas actius, però.

J. M. R.

Haubold

NOSTRES CENTRÍFUGUES PER A LA INDÚSTRIA TÈXTEL

posseeixen, mercès a diversos perfeccionaments introduïts recentment, un grau de rendiment molt elevat. La seva marca és més ràpida i més segura que fins ara. Es de remarcar la seva engegada i el seu atur mitjançant polsadors elèctrics, amb interruptor de temps i fre automàtic.

El servei de la màquina resulta senzill i segur.

L'adquisició d'hidro-extractors tan moderns i perfeccionats s'amortitza en poc temps

252

C. G. HAUBOLD A. G.-CHEMNITZ

La fàbrica de Centrifugues més gran, més antiga i més forta

Representació: ERNEST LEONHARDT - Barcelona, Trafalgar, 23

Telèfon interurbà 14.904

Construïm tota mena de màquines per al blanqueig, merceritzatge, tint, estampat i aprest de madeixes i teixits, així com instal·lacions completes per a fàbriques de
SEDA ARTIFICIAL

HARKER, SUMNER & C.^A

REPRESENTACIONS

HOWARD & BULLOUGH, LTD.—Maquinària per a la filatura de Cotó.
UNIVERSAL WINDING C.^o—Canilleres i Bobinadores «Universal» per a tota mena de treball.

MATHER & PLATT LTD.—Maquinària per a estampats, tintoreria, blanqueig i aprests. — Extintors GRINNELL per a apagar automàticament els incendis sense ajuda de personal de cap mena.

FAIRBAIRN, LAWSON, COMBE BARBOUR, LTD.—Maquinària per a canem, jute, lli, pita, abacà i altres fibres similars i per a cordes.

URQUHART, LINDSAY, ROBERTSON ORCHAR, LTD.—CHARLES PARKER, LTD.—Telers i acabats per a teixits de jute. — Calandres.

VICKERS (CRAYFORD), LTD.—Telers automàtics VICKERS - STAFFORD, amb canvi de llançadora.

WILLIAM TATHAM, LTD.—Maquinària per a DEIXALLES de cotó.

HACKING & Co., LTD.—Telers de fantasia — Ordidors de seccions — Màquines de plegar teixits.

ETABLISSEMENTS BENNINGER, S. A.—Telers i Ordidors per a seda, les seves barreges i seda artificial.

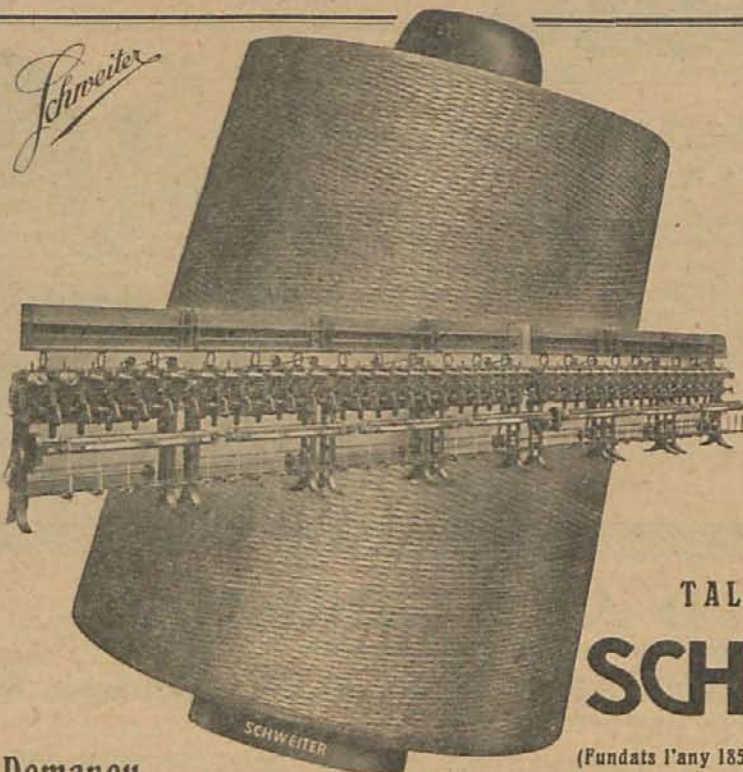
BROUGHTON COPPER WORKS (1928) LTD.—Dipòsit a Barcelona de Cilindres de coure per a estampar — Plats de socarrimar, etc.

HANS RENOLD, LTD.—Cadenes per a usos industrials, cadenes talladores per a màquines de treballar fusta.

Passeig Sant Joan, 10

Telèfon 50772

BARCELONA

La major part

d'aquestes bobines de plegat
creuat és obtinguda amb
la nostra

BOBINADORA D'ALTA PRODUCCIÓ

"REFORME TYPE B. Q."

TALLERS DE CONSTRUCCIÓ

SCHWEITER-S.A.

(Fundats l'any 1854)

HORGEN 30 (Zurich-Suïssa)

Demaneu

Prospectes, Mostres i Referències al Representant: **AUGUST FERRER DALMAU**, Rda. St. Pere, 53, entl.- BARCELONA.

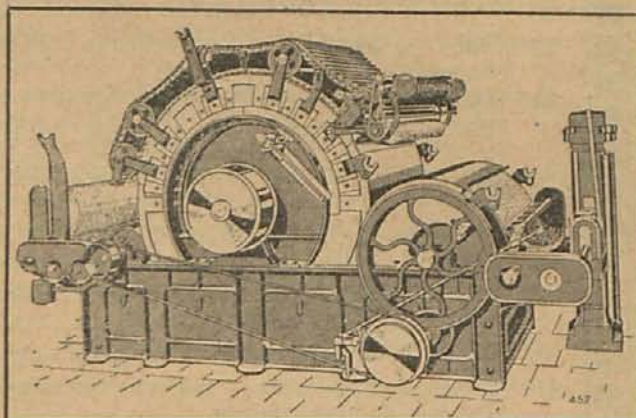
**SOCIÉTÉ
ANONYME**

J. J. RIETER & CIE

**WINTERTHUR
SUISSA**

Màquines per a fàbriques de Filats i Retorts de cotó

Obridores de bales amb
tolva : Carregadores auto-
màtiques : Obridores POR-
CUPINA : Obridores
CRIGHTON, simples y com-
binades : Obridores amb
tambor horitzontal : Obri-
dores de metxes : Batans
amb regulador de precisió
Cardes de cilindrets : Cardes
de xapons giratoris : Dobla-
dors per a metxes : Manuars
amb aparell de napes

Manuars amb 4 i 6 fileres
de corrons : Metxeres
Continues d'anells per a
filar ordit : Continues
d'anells per a filar trama
Continues de retorcer amb
anells i amb aletes : Bobi-
nuars de plegat creuat, de
precisió : Premsa de fer
paquets : Renvius : Trans-
port neumàtic del cotó
Pentinadores : Nou sistema
per a filar números gruixuts

REPRESENTACIÓ GENERAL PER A ESPANYA

AUGUST FERRER DALMAU

Ronda de Sant Pere, 53 : Telèfon 53.602 : BARCELONA

August Ferrer Dalmau

Maquinària per a la indústria tèxtil

Ronda Sant Pere, 53 : Telèfon 53.602 : BARCELONA

Maquinària per a fàbriques de filats i retorts de cotó de la

S. A. J. J. RIETER & Cie, de WINTERTHUR (Suïssa)

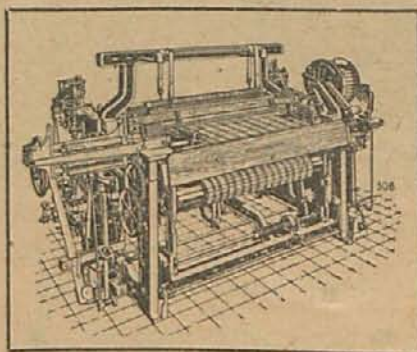
Instal·lacions completes de fàbriques de teixits de cotó, seda, llana, etc.

Especialitat: telers automàtics «Steinen» y «Northrop»

ATELIERS DE CONSTRUCTION RUTI, de RUTI (Suïssa)

Lliços metàl·lics i ma-
lles per a seda, de la
coneguda casa

Grob & Cie, S. A.
de HORGEN (Suïssa)

Teler automàtic «Northrop»

Maquinetes de lliços,
màquines de rectificar
les llançadores, de

Staubli Frères & Cie
de HORGEN (Suïssa)
i FAVERGES (França)

Canelleres «Seta-Rapide», «Rapide»: Bobinuar «Reforme»: Debanadores: Màquines
per a tractament i manufactura de fils de cosir, dels

ATELIERS DE CONSTRUCTION SCHWEITER, S. A., de HORGEN (Suïssa)

Màquines de trenar sistema Kappeler,
màquines de cobrir fils, etc., de la

S. A. de Constructions Mecaniques
de Langenthal (Suïssa)

Fabrique d'Appareils et de
Machines Uster — ci-devant
Zellweger S. A. — d'Uster
(Suïssa)

H. Krantz de Aquisgrán

Maquinària per a tintoreria
i blanqueig; assecadors

Instal·lacions d'humidificació i ventilació
de la

S. A. «Jacobine-Hollandia»
ci-devant Merck & Boerboom, de Nimègue

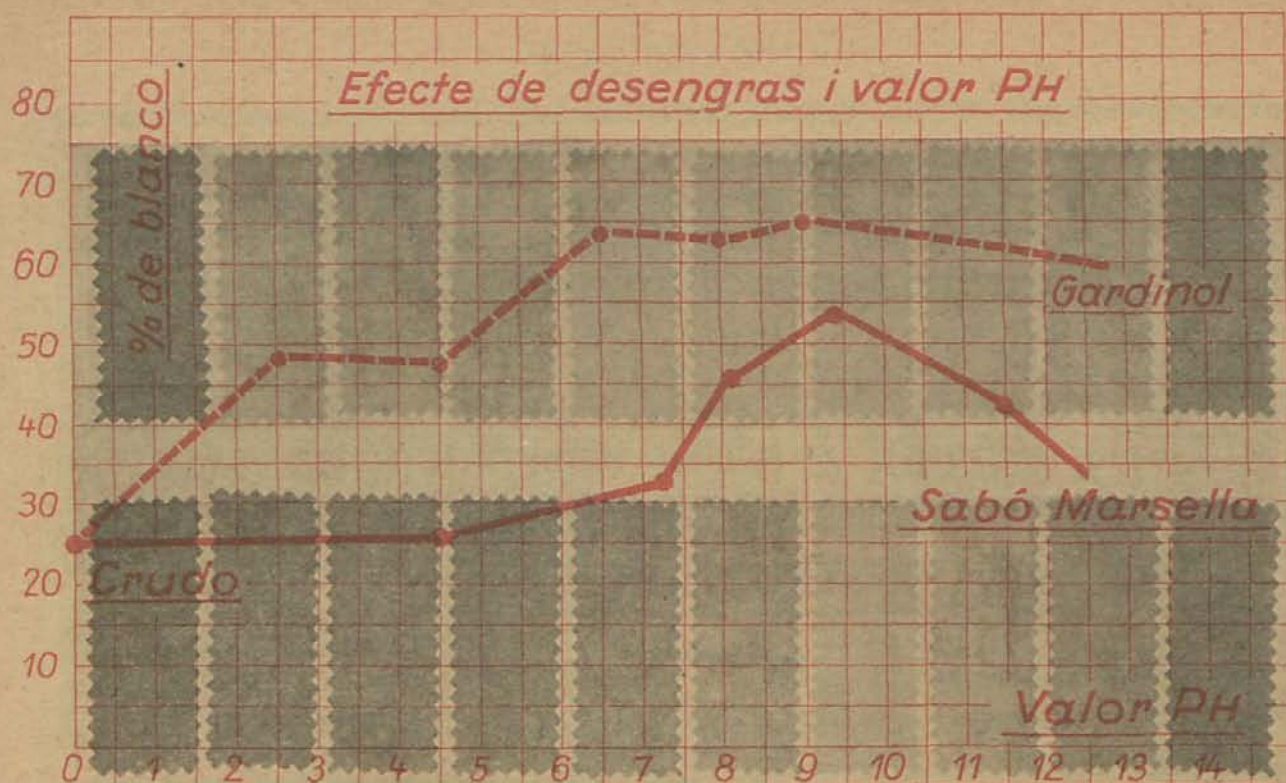
Bot de fibra

Torsiòmetres: Dinamòmetres: Aspís de prova: Romanes: Balances
de gran precisió: Aparells per comprovar la regularitat del
fil, etc.: Màquines de passar els pintes: Templaços
mecànics: Comptadors de metres i de passades
Forquilles per a trama: Llançadores de
de totes menes: Aranyes vidre
i porcellana, etc., etc.

Calxes de fibra

Sala d'experiències a disposició dels senyors compradors
Detalls i pressuposts gratis

Contrariament al sabó el Gardinol (patent demanada)

desengrassa, humecta i dispersa i això amb tots els valors PH usats per l'indústria textil.

El Gardinol conserva invariablement les seves excel·lents propietats d'eficàcia i de resistència en medis alcalins, neutres o àcids tals com en el desengras, la tintura, l'avivatge i el suavitzat. Inclús la duresa de l'aigua és ací un factor negligible. Això facilita sensiblement les operacions de rentatge entre els diferents tractaments.

Demaneu el nostre prospecte „Gardinol” qu'els hi proporcionarà tots els informes detallats sense cap compromís.

H. TH. BÖHME A.G. CHEMNITZ
FÀBRICA DE PRODUCTES QUÍMICS

R. MASSO I C.^{IA} - Casp, 130 - BARCELONA

INFORMACIO GENERAL

V Congrés Internacional d'Organització Científica del Treball

Ha estat publicat el programa general del V Congrés Internacional d'Organització Científica del Treball que ha de celebrar-se a Amsterdam els dies 18 al 23 de juliol vinent.

Simultàniament tindran lloc dues sessions de treball sobre diferents temes, però es farà de manera que cada categoria de congressistes (Industrials, administradors, agricultors, etc.), pugui assistir a la discussió de les qüestions que més li interessin.

A mitjans de maig es distribuïran als inscrits els treballs que es presenten al Congrés. remesos amb anterioritat pels Comitès nacionals dels diferents països, per tal que els congressistes puguin preparar-se convenientment per prendre part a les discussions.

Per obtenir les publicacions del Congrés caldrà inscriure's com a membre del mateix, encara que no es pensi participar en ell ni enviar delegat.

La inscripció costa 15 florins holandesos i pot fer-se per mediació de la Secretaria del Comitè Nacional d'Organització Científica del Treball, Ambaixadors, 41, Madrid, on es facilitaran programes i detalls a qui els sol·liciti.

Anglaterra defensa la seva indústria sedera

El canceller de l'«Echequier» ha presentat a la Cambra dels Comuns un projecte de llei imposant altres nous sis impostos d'entrada sobre la seda que entraran en vigor des del dia 11 de l'actual.

Fils i teixits i altres articles de seda natural o artificial: Un 10 per 100, ultra els drets que actualment es paguen.

Vestits de seda pura o artificial: Un dret addicional.

Els drets seran reemborsats en aquells casos que les mercaderies de seda siguin reexportades.

L'Escola de Teixits de Punt de Canet de Mar i els donatius de maquinària i material

L'Escola de Teixits de Punt de Canet de Mar, en la seva actuació tenaç i entusiasta de cada dia, aspira a donar a Catalunya el mestratge de la indústria tèxtil. No cal dir que és aquesta la indústria catalana de més llarga i gloriosa tradició. La formació tècnica d'elements que va portant a terme aquesta Escola, no passa gens desapercebuda per a les cases

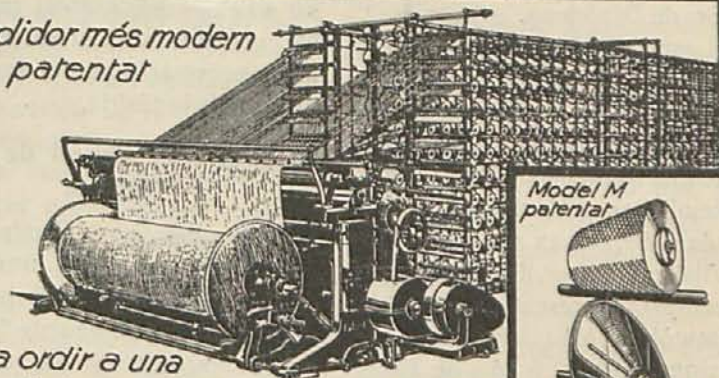
productores. Aptes per a valorar tot l'abast d'aquesta formació, volen també col·laborar hi per fer la encara més eficaç. Podem donar avui una llista de les cases productores de més prestigi que han fet generosament donatius de material i de maquinària.

La Generalitat, que té fets els ulls en aquesta Escola de Canet, model de les escoles tècniques que caldrà crear, agraeix vivament el gest d'aquestes cases productores en nom de la indústria que n'és decisivament afavorida i dels obrers que en recullen el primer fruit.

Els donatius rebuts són:

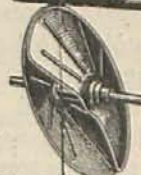
Una bobinadora de 20 fusos, de la casa R. Roig Cabanes, de Terrassa; una bobinadora de 6 fusos, de la casa Schweiter, de Horgen (Suïssa), representada a Espanya pel senyor August Ferrer Dalmau, de Barcelona; una màquina tricotosa Jacquard

L'ordidor més modern patentat

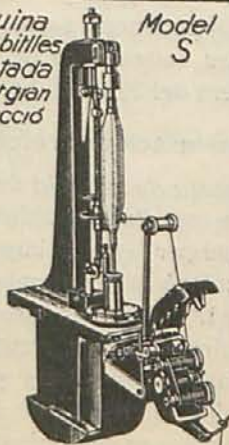
pera ordir a una velocitat de fil fins a 400 o 500 metres par minut

Model M patentat

Velocitat de fil 450 metres per minut

Màquina de fer bittles patentada de molt gran producció Model S

Màquines especials pera la industria tèxtil, d'extraordinaria producció, de gran anomenada mundial

Màquines de fer bittles · Bobinadors · Ordridors · Màquines de reunir · Màquines de reforcer

W. Schlafhorst & Co.
M. Gladbach Alemanya

de pany simple, a motor, semi-automàtica; tres màquines tricotoses d'estudi, petites, de la casa Eduard Dubied & C. S. A., de Neufchatel (Suïssa), representada a Espanya per la Societat Anònima Espanyola Dubied, de Barcelona; una màquina circular Jacquard de gran diàmetre, sistema Utòpia, i una màquina circular per a la fabricació de mitjons de puny I & I i cameta en canalé, sistema «Autoswifts», de la casa Wildt & Co Ltd., de Leicester (Anglaterra), representada a Espanya pel senyor Henry Cowen, de Barcelona; un banc per a sis màquines de cosir especials per a gèneres de punt, de la casa Wertheim, Ràpida, S. A., de Barcelona; matèries colorants i productes químics, de la casa Materias Colorantes, S. A., de Barcelona; matèries colorants i productes químics, de la casa Unión Química y Lluich, S. A., de Barcelona; lubricants de la casa Torto & Vivanco, de Barcelona.

Cal esmentar també les cases L. Karmel i De Pierre, de Sabadell, i J. Llaudet, S. en C., de Barcelona, per llurs donatius d'estam, i les cases Dubied, de Neufchatel (Suïssa); Stoll, de Reutlingen (Alemanya), representada a Barcelona pel senyor Josep Vilalta; Grosser, de Markersdorf (Alemanya), representada per Suc. d'Automòbils i Maquinària, S. A., de Barcelona; Silbur, S. A., de París, representada pel senyor Joaquim Serra, de Barcelona; Botifoli, de Barcelona (debanadores), pels importants descomptes concedits en llurs ofertes de maquinària.

Una Biblioteca Tèxtil a Terrassa

Una necessitat sentida a les ciutats industrials són les Biblioteques Tècniques, on els industrials puguin trobar tot ço que els hi precisa per orientar llurs activitats, segons els darrers avenços de la tècnica.

A Terrassa hi mancava aquesta institució, i l'Institut Industrial que feia temps que es donava compte de la necessitat de la seva creació, acu-

dí, per tal de fer una obra de conjunt, a l'Ajuntament, i aquesta iniciativa trobà una favorable acollida, tant per part de la Comissió de Cultura que presidia aleshores el senyor Salom, com per l'actual, que és la que definitivament ha donat les ordres necessàries per habilitar d'acord amb el Patronat de la Biblioteca Museu Municipal Soler i Palet un local que, de moment, donarà acollida a la Biblioteca Tèxtil de Terrassa.

Aquesta serà emplaçada, doncs, en els baixos de la Biblioteca Museu Municipal Soler i Palet, carrer de la Fontvella, segons llegim a *El Dia*, de Terrassa.

A més dels llibres tècnics, propis de la Indústria Tèxtil, hi haurà un gran nombre de revistes, de les quals es col·leccionaran totes les dades que interessin a la indústria local, convenientment traduïdes a la nostra llengua, únic mitjà per a posar a l'abast dels nostres industrials els coneixements i orientacions moderns necessaris per al desenvolupament de la indústria.

El preu del capoll de seda a Múrcia

Darrerament, a l'Ajuntament de Múrcia s'ha celebrat una reunió dels elements interessats per a fixar el preu del capoll de seda de l'actual collita. S'acordà fixar-lo en principi en dues pessetes per quilo, sol·licitar de l'Estat el prompte abono del premi a la producció i que es compleixin les conclusions de l'assemblea sedera del 29 d'octubre darrer.

Llei d'Associacions Professionals

La *Gaceta de Madrid* del dia 14 del passat mes d'abril publica aquesta llei, que per la seva importància donem completa a continuació:

Article 1.er Totes les Associacions constituïdes o que es constitueixin per patrons o per obrers per a la defensa dels interessos de les classes respectives en determinades professions, indústries o rams d'aques-

tes, hauran de subjectar-se als preceptes de la present llei.

Art. 2.ª Les Associacions professionals que es proposin ostentar o representar els interessos de determinades indústries o professions, hauran d'ésser constituïdes exclusivament: les primeres, per patrons, i les segones, per obrers.

L'ingrés a unes i altres serà voluntari.

Art. 3.ª Solament podran ingressar a les Associacions professionals patronals, aquells que hagin assolit la capacitat legal per exercir el comerç i paguin la contribució corresponent a l'exercici de les professions, indústries o rams d'aquestes, els interessos patronal de les quals es proposi de defensar l'Associació.

Si es tracta d'Associacions de patrons agricultors, podran formar part d'elles els propietaris de terres que paguin més de 50 pessetes anyals per contribució rústega i treballin la terra pel seu compte.

Les dones menors d'edat o casades que reuneixin les condicions expressades en els paràgrafs anteriors, podran ingressar a les Associacions de llur classe sense necessitat d'autorització expressa dels seus representants legals.

Els tutors i representants legals dels comerciants o industrials menors d'edat o incapacitats, podran, en nom d'aquests, formar part de les Associacions.

Les Societats civils o mercantils de totes menes podran també formar part de les Associacions professionals patronals, representant-les en aquestes el President o el Vocal del Consell de Direcció o Administració, elegits d'acord amb els Estatuts respectius, o llurs directors, gerents o apoderats, sempre que tinguin poders o mandats consignats en escriptura pública.

Art. 4.ª Solament podran ingressar a les Associacions professionals obreres els individus majors de setze anys que pertanyin als oficis i

professions els interessos obrers dels quals tracti de defensar l'Associació. Els menors de divuit anys sols tindran veu, però no vot, a les Juntes generals.

Si es tracta d'Associacions d'obrers agrícoles, podran formar part d'elles els treballadors del camp que percebin com a retribució assalariada per llur mà d'obra cent jornals a l'any, encara que siguin enemics petits propietaris o arrendataris.

Les dones podran formar part de les Associacions en les mateixes condicions dels homes, sense que les majors de divuit anys necessitin autorització paterna, marital o qüitativa.

Podran també formar part de les Associacions els obrers d'un i altre sexe que hagin pertenescut durant un any, almenys, als oficis a professions corresponents, si no han adquirit la condició de patrons.

Una mateixa persona no podrà pertànyer a més d'una Associació obrera de determinada professió en una mateixa localitat.

Art. 5.^è Les Associacions professionals obreres hauran de reunir quinze socis, almenys, en el moment de constituir-se, i no podran subsistir quan el nombre d'associats quedi reduït a menys de deu.

Les Associacions professionals patronals hauran d'estar constituïdes per tres socis, almenys.

Art. 6.^è El patrons, i així mateix els obrers, podran separar-se lliurement en qualsevol moment de les Associacions de què formaven part, sens perjudici del dret d'aquestes a reclamar les obligacions o deutes contrets pel soci sortint.

Tota clàusula o estipulació que negui o limiti aquella facultat, serà nul·la.

Art. 7.^è Els obrers i els patrons poden ésser donats de baixa a les Associacions respectives, àdhuc contra la voluntat d'aquells:

1.^è Per inhabilitació per fruir els drets civils, decretada en sentència judicial.

2.^è En virtut de sanció que els fos imposada per la comissió de faltes, d'acord amb el previst en els Estatuts de l'Associació.

3.^è Per haver perdut la condició d'obrer o la de patró; i en relació amb els socis patrons, per haver cessat en l'exercici de la professió, indústria o ram d'aquesta a que correspongui l'Associació.

Art. 8.^è Els organitzadors o fundadors d'una Associació professional presentaran, almenys vuit dies abans de constituir-les, al Delegat del Treball de la província en què hagi de tenir aquella el seu domicili, tres exemplars, firmats per ells mateixos, dels Estatuts, Reglaments o acords pels quals l'Associació hagi de regir-se, en els que s'expressaran les denominacions, finalitats, extensió territorial i industrial de la mateixa, domicili, forma d'administració o govern, recursos amb què compti o amb els que es proposi atendre les seves despeses i aplicació que hagi de donar-se als fons o havers socials, en cas de dissolució.

A l'acte mateix de la presentació es retornarà als interessats un dels exemplars, amb la anotació de la data en què aquella es feu i amb la firma del Delegat i segell de la Delegació.

L'admissió dels documents a registre serà obligatòria i inel·ludible a les Delegacions del Treball, i quan els interessats topin amb una negativa, podran aixecar acta notarial, acta que surtirà els efectes de la presentació i admissió dels mateixos i que, demés, servirà per exigir responsabilitats al funcionari que hagi comés la falta.

Art. 9.^è El Delegat provincial del Treball, dintre del plaç dels vuit dies següents a la data de presentació dels Estatuts o Reglaments, podrà retornar aquests als interessats, assenyalant los les faltes de què adoleixin, per a la deguda correcció.

Transcorregut el plaç abans assenyalat, sense que el Delegat provincial del Treball hagi formulat repar

de cap mena, podrà l'Associació constituir-se d'acord amb els Estatuts presentats i de l'acta de constitució es remetrà al Delegat i al Governador Civil copia autoritzada per duplicat, dintre dels cinc dies següents a la data en què es verifiqui.

Art. 10. Si el Delegat provincial del Treball formulés repars als Estatuts o Reglaments presentats, segons es preveu a l'article anterior, podran els interessats avenir-se a subsanar les faltes assenyalades o recórrer contra aquelles davant del Ministeri de Treball i Previsió en el plaç de cinc dies.

En el primer cas hom presentarà de nou els Reglaments davant del Delegat provincial i hauran de complir-se els mateixos tràmits i plaços indicats en el articles precedents, per tal que l'Associació es pugui constituir.

En el cas d'interposició de recursos, aquests hauran de presentar-se a la Delegació per a davant del Ministeri de Treball i Previsió, que resoldrà en el plaç de deu dies, a comptar del registre d'aquells, i la constitució de l'Associació estarà suspesa a la resolució que hom dicti o a que hagi transcorregut l'esmentat plaç sense haver-se adoptat resolució de cap mena.

Art. 11. Quan es tracti de la modificació dels Reglaments o Estatuts pels quals vingui regint-se una Associació, haurà de procedir-se, per tal que tingui eficàcia, en igual forma que per a la presentació de nous Estatuts.

Art. 12. De tots els Reglaments Estatuts o modificacions d'aquests que autoritzin els Delegats provincials de Treball, remetran un exemplar al Ministeri del Treball i Previsió i així mateix de la còpia autoritzada de l'acta de constitució de cada Associació professional, la qual comunicaran també al Governador Civil de la província respectiva.

Art. 13. A la Delegació provincial de Treball es portarà un registre especial d'Associacions professio-

nals, dividit en dues Seccions: una de patronals i altra d'obreres, on seran inscrites totes aquelles els Estatuts o Reglaments de les quals s'hagin autoritzat.

Amb numeració corresponent a l'esmentat Registre especial, i a mesura que siguin presentades les acies de constitució de les Associacions, s'obrirà un expedient iniciant-lo amb els Estatuts, Reglaments, contractes o acords pels quals hagin de regir-se les mateixes, i incorporant successivament les referides actes de constitució i tots els altres tràmits, diligències i resolucions a què dongui lloc la vida de l'entitat.

Art. 14. L'existència legal de les Associacions s'acreditarà amb certificats expedits amb relació al Registre especial a què es refereix l'article anterior, els quals no podran negar-se als Directors, Presidents o representants de l'Associació respectiva.

Cap Associació no podrà adoptar una denominació idèntica a la d'una altra ja registrada a la mateixa localitat.

Art. 15. Al mateix temps que s'entreguin a la Delegació provincial del Treball les còpies autoritzades de l'acta constitutiva d'una Associació, s'haurà de presentar, per tal que siguin habilitats per la mateixa Autoritat, i marcats en tots llurs folis, correlativament numerats, amb el segell de la Delegació, els llibres de registre de socis, d'actes i de comptabilitat que l'Associació es farà obligada a portar, segons es disposa en els dos articles següents.

La diligència de l'habilitació dels llibres per la Delegació provincial haurà d'ésser realitzada en el termini de tres dies hàbils, i a l'expedient relatiu a l'Associació es prendrà nota de la diligència, amb expressió de la data en què es realitza i del número de folis de cada un dels llibres habilitats.

Art. 16. Al llibre registre de socis s'hi hauran de consignar, sense

interrupció, els noms, cognoms, professions o oficis i domicili de cada un dels associats, amb expressió de les dates de les altes i baixes dels mateixos.

Quan es tracti de Societats civils o mercantils, en el llibre registre s'hi consignaran llur nom o raó social, la naturalesa de la Societat, la data de la seva constitució i la de la seva inscripció en el Registre mercantil, si existís, capital social, domicili i nom, cognoms i domicili de llurs Presidents, gestors i directors.

En els mesos de gener i juliol de cada any, les Associacions hauran de remetre a les Delegacions de Treball de les províncies respectives una relació nominal de les altes i baixes de socis que haguessin estat registrades durant el semestre anterior.

Art. 17. També hauran de portar les Associacions professionals un o més llibres de comptabilitat, en els quals, sota la responsabilitat dels qui exerceixin càrrecs administratius o directius, figuraran tots els ingressos i despeses de l'Associació, expressant de manera inequívoca la procedència d'aquells i la inversió d'aquests.

Les Associacions formalitzaran semestralment els comptes dels llurs ingressos i despeses, els publicaran o posaran de manifest a llurs socis i entregaran dos exemplars dels mateixos a la Delegació provincial de Treball dintre dels cinc dies següents a la seva formalització.

Art. 18. El Delegat provincial de Treball podrà ordenar la pràctica d'una inspecció en els domicilis socials de les Associacions, els representants legals de les quals estaran obligats a exhibir a l'Inspector els llibres-registres, els de comptabilitat, d'actes, i els justificants de comptes i tota altra documentació social, a l'efecte de les comprovacions que es considerin necessàries.

Art. 19. Són facultats de les Associacions professionals:

1.ª Exercir el dret de petició da-

vant dels Poders públics i davant de les Autoritats, d'acord amb la Constitució de l'Estat.

2.ª Organitzar ensenyaments d'especialització per a la instrucció i perfeccionament professional de llurs membres, així com tallers, Exposicions, Museus, Laboratoris, Escoles tècniques, concursos, conferències, publicacions, etc.

3.ª Fundar institucions de previsió i assistència social.

4.ª Designar les representacions que hagin de formar part de tota classe d'organismes mixtes i de caràcter oficial establerts per les disposicions vigents per entendre en els conflictes que sorgeixin, dintre dels gremis o oficis, entre el capital i el treball, i per a la proposta i aplicació de la legislació vigent.

5.ª Adquirir i posseir tota mena de bens, percebre subvencions, donatius, herències, contraure obligacions de tota mena i exercir els drets concedits a les Associacions civils per les lleis vigents.

6.ª Exercir davant dels Tribunals de Justícia, per mitjà de llurs Junta directives, totes les accions civils i criminals que procedixin d'acord amb les lleis.

7.ª Designar entre llurs socis quan es tracti d'Associacions obres, en la forma i amb els requisits que les lleis exigeixin sobre la matèria, als representants que hagin d'intervenir a les gestions de les empreses industrials de determinada importància.

8.ª Intervenir, als efectes oficials, a la celebració de pactes o contractes col·lectius de treball.

9.ª Comparèixer, per mitjà de representants legals, davant dels Tribunals Industrials i davant dels organismes mixtes oficialment encarregats de la regulació i interpretació de les bases i contractes de treball, bé en nom propi o en representació delegada de llurs socis, quan aquest o algun d'ells hagin de comparèixer com a demandants o demandats.

(Acabarà)

NOUVELLE SOCIÉTÉ DE CONSTRUCTION
ci-devant

N. SCHLUMBERGER & CIE

Societat Anònima amb capital de 7.000.000 de francs

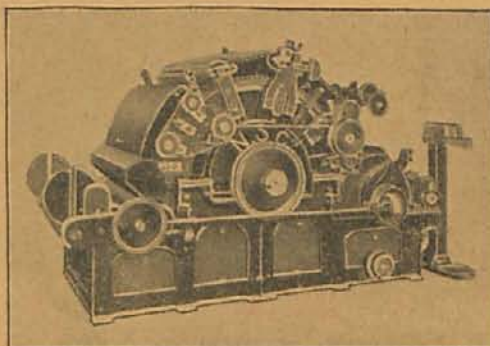
Casa fundada l'any 1808

Telèfon:
Guebwiller N.º 11 & 236

GUEBWILLER (Alt Rhin) - França

Telegrams:
NOSOCO - Guebwiller

**Màquines
per a la Filatura
i Retort de Cotó,
Estam, Schappe,
Rami, etc.**

**Mètodes
perfeccionats: Cons-
trucció molt acurada**
**Màquines
construïdes amb els
procediments més
moderns**

REPRESENTANT:

FRANCESC PAHISSA - Mallorca, 320 - Barcelona
Telèfon 73.038

LA SEDA DE BARCELONA, S. A.

Fàbrica a PRAT DE LLOBREGAT (Barcelona)

*Fàbrica de
filats de seda
artificial,
de superior
qualitat,
per a
tots els usos
de la
indústria
tèxtil*

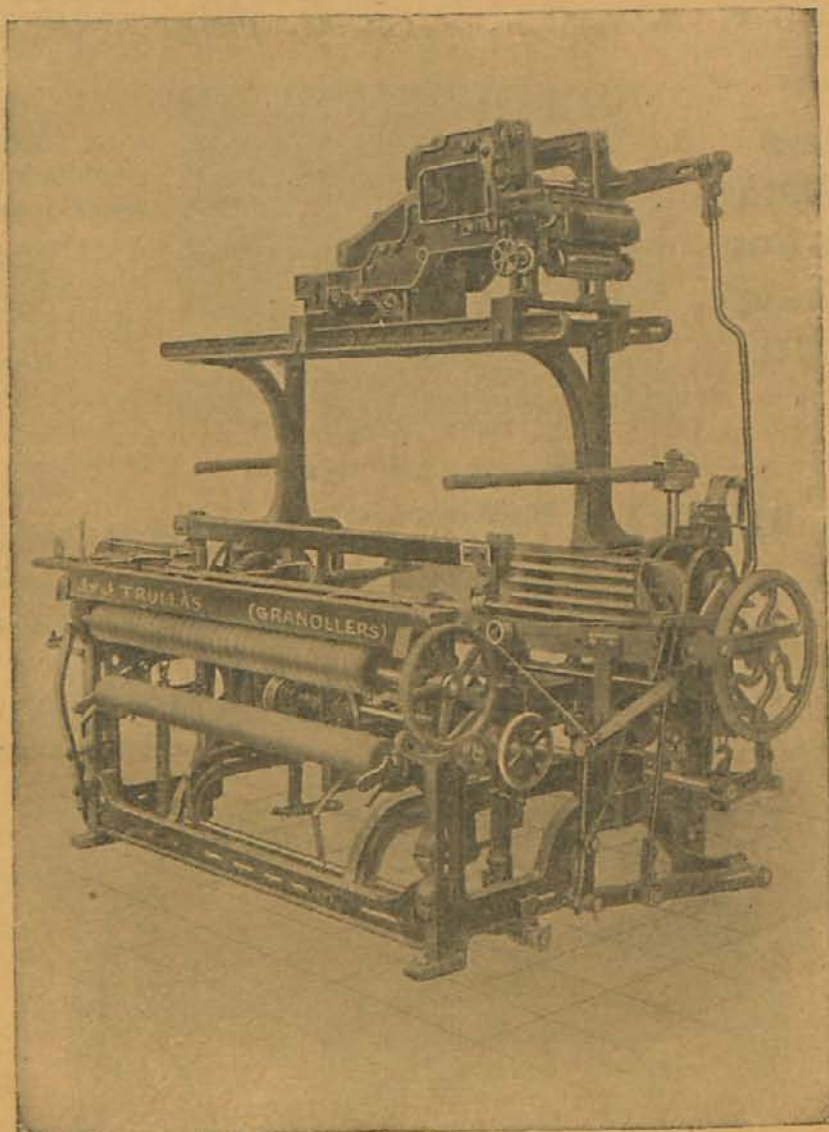
*La marca
"TENSILA-SUPERPRAT"
es distingeix
per la seva molta
suavitat
i és la que estan
emprant
els principals
fabricants
de
mitges Cotton*

Oficina de vendes: Làuria, 27 - BARCELONA

Taller de construcció
i fundició de ferro

Esteve Trullás i Pons

GRANOLLERS

Teler per a novetats i altres articles

ESPECIALITAT en telers mecànics de varis
sistemes i per a tota mena de gèneres, des del
cotó fins a la seda, acreditats per sa per-
fecció, senzillesa i duració :

Jocs de calaixos patentats, els més perfectes
Maquinetes per a moure els lliços : Trans-
missions i maquinària per a tota mena
d'indústries :

ROCA & GUIX

(NOM REGISTRAT)

ANTIGA CASA FILLS DE JOSEP CANELA

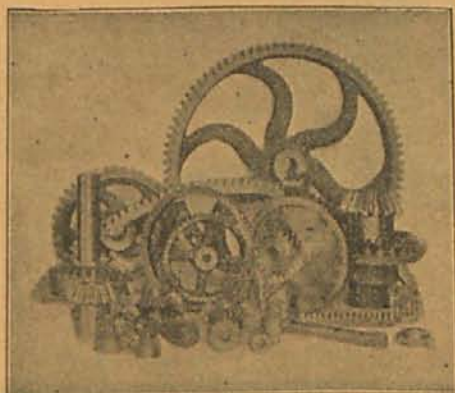
Tallers de Construcció de Maquinària i Fundició

ESPECIALITATS:

Talla d'engranatges : Telers mecànics de
tots sistemes : Màquines varies de preparació
Ordidors automàtics per a seda, de gran
precisió : Calandres : Màquines d'aprestar
i assecar les peces teixides : Hidroextractors
Premses hidràuliques : Acumuladors, etc.

Carrer San Quintín, cantonada Ali-Bey (S. M.)

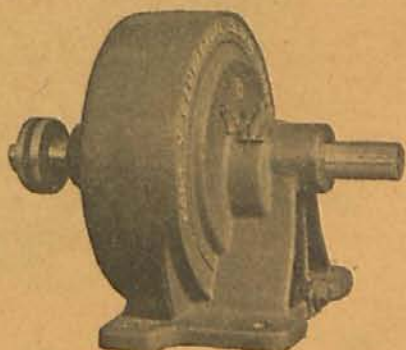
Engranajes Font-Campabadal, S.A.

Engranajes
tallats a
màquina

Reductors de
velocitat

Corts, 490 i 494 - Barcelona - Tel. 32.229

Cardas y Correas SAURI, S. A.

CASA FUNDADA EN EL AÑO 1868

Aparatos para Pruebas de Hilados y Tejidos

*Construcción en nuestros talleres de
toda clase de aparatos de precisión*

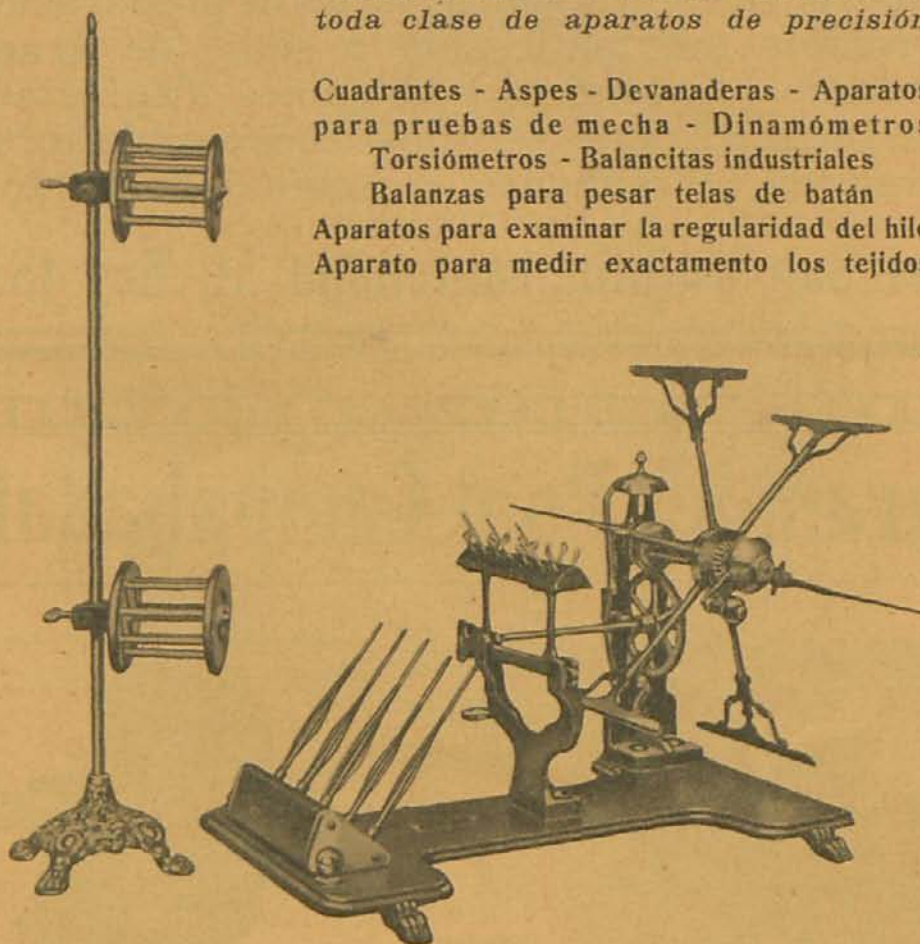
Cuadrantes - Aspes - Devanaderas - Aparatos
para pruebas de mecha - Dinamómetros

Torsiómetros - Balancitas industriales

Balanzas para pesar telas de batán

Aparatos para examinar la regularidad del hilo

Aparato para medir exactamente los tejidos

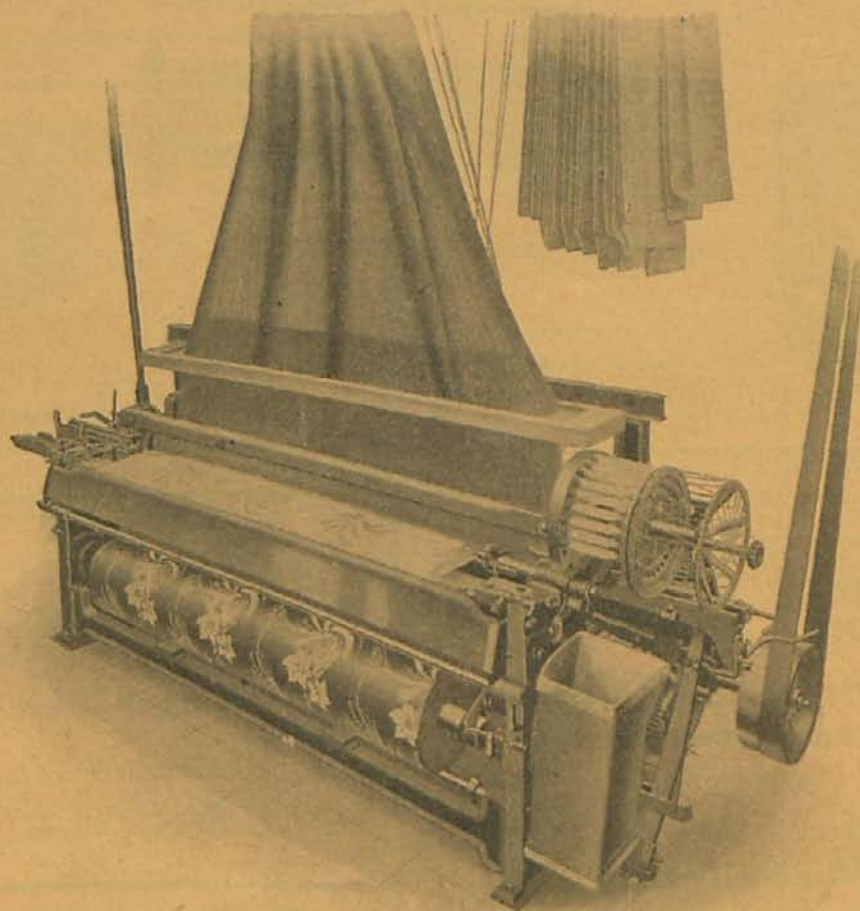

Despacho y Fábrica: Rocafort, 87 · Tel. 30.786 · BARCELONA

Sucursales: MANRESA y MANLLEU

PRIMERA FÀBRICA NACIONAL DE TELERS AUTOMÀTICS EN SÈRIE

Gran Premi Exposició Internacional Barcelona 1929

*Teler automàtic «R-1» de 1,80 metres ample de pua útil
equipat amb màquina "JACQUARD"*

BRACONS, RIERA i RIERA

Tallers:

**Telèfon núm. 6
RODA DEL TER**

Oficines i Despatx:

**Casp, 26 - Telèf. 25.019
BARCELONA**

SOCIETAT ANONIMA ESPANYOLA DE TUBS "MEUSE"

Bailèn, 92-94 : Aragó, 354-356

Barcelona

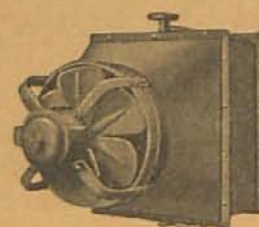
Telegrams:
TUBOMOSA

Director Gerent: G. E. JULIENNE

Teléfono:
50.267

TUBS ACER D'ALETES

marca "CALOR-FRIGUS"

AEROCONDENSADORS I PULSAIRS

"Calor-Frigus"

per a calefacció de tallers i grans locals
per pulsio d'aire calent

Preus sobre comanda

**Fàbrica de pues i
lliços per a teixits**

**A. i J.
Vallvé**

**Ausies Marc, 77
Teléfono 51.002**

: Barcelona :

**FOTOGRAVATS
Marian Solano**

Successor de VDA. BONET

Aribau, 9, interior

B A R C E L O N A

**I M P R E M T A
LA POLÍGRAFA**

BALMES, 54 : BARCELONA

**Fàbrica de Pues i lliços
per a teixits**

Vda. de JOSEP CARRERAS TORRELLA

Nét de Josep Carreras Alberich

Barcelona

Trafalgar, 29
Telèfon 24.754

Fills de Francisco Vidal

Casa establerta
a l'any 1854

TORELLÓ

Rodets per a filatura i tissatge de cotó,
llana, seda i jute

Especialitats en tubs de contínua esmaltats
amb un i dos anells de metall, assajats a la
velocitat corresponent : Amb rodets ordidor,
amb anells de metall doble vora : Canelles rà-
pides per a màquines modernes d'omplir : Ca-
nelles per telers automàtics dits NORTRHOP

CONSULTIN MOSTRES I PREUS

**Instal·lacions d'Humidificació,
Refrigeració i Ventilació
combinades**

Garantitzem en el contracte que els
nostres procediments eviten en abso-
lut la condensació d'aigua i el goteig
consegüent

Vda. de JOSEP CABRÉ

**BOTS I CAIXES
DE FIBRA
VULCANITZADA**

ANTONI VERDADER

Villarroel, 9 - BARCELONA - Telèf. 31.876

Editorial Tèxtil, S/A

Carrer Maurici Serrahima, 27
Barcelona

S'encarrega de facilitar les obres següents:

FILATURA DEL ALGODÓN, per
G. Beltrami. Preu: Ptes. 18,—

GUIA PRACTIC PER AL TEIXI-
DOR MECANIC, per Emili Riera.
Preu: Ptes. 10,—

BREVIARI D'ANALISI QUIMIC-
TEXTIL, per Eveli Doria.
Preu: Ptes. 3,—

APUNTS DE TEORIA DE TEI-
XITS, per J. Oller Estefa.
Preu: Ptes. 22,—

PROBLEMAS DE TECNOLOGIA
TEXTIL, per Daniel Blanxart.
Preu: Ptes. 10,—

SELFACINA, per Daniel Blanxart.
Preu: Ptes. 3,50

TISAJE MECANICO, per Daniel
Blanxart. Preu: Ptes. 25,—

MAQUINARIA DE TEJIDOS, per
Francesc Madurga Val.
Preu: Ptes. 16,—

EL CONTRAMESTRE DE TEI-
XITS, per Joan Vilaseca.
Preu: Ptes. 20,—

DEL PRECIO DE COSTE EN HI-
LATURA DE ALGODON, per
Alfred Ramoneda Holder.
Preu: Ptes. 10,—

EL TELAR MECANICO, per F. Cas-
tany. Preu: Ptes. 8,—

HILADOS DE ALGODON, per F.
Castany. Preu: Ptes. 10,—

LIGAMENTOS DE ARTE, per
P. Rodón i Amigó.
Preu: Ptes. 15,—

TEORÍA DEL COLORIDO DE
LOS HILOS EN EL TEJIDO,
per P. Rodón i Amigó.
Preu: Ptes. 15,—

PANAS DE ALGODÓN A DOS
O MAS COLORES, per P. Ro-
dón i Amigó. Preu: Ptes. 25,—

DRAPS DE LLANA, per P. Rodón
i Amigó. Preu: Ptes. 20,—

TERCIOPELOS DE COMPOSI-
CION POR URDIMBRE, per F.
Castany. Preu: Ptes. 4,—

Acaba de publicar-se: TORSIÓ, per Manuel Massó Llorens - Preu: Ptes. 9,—

Hijos de
MARIANO LORÉS

Ásias March, 91-93

Nápoles, 106 al 114 : Barcelona : T. 50.603

**Tubos de papel
para Hilaturas**

KLEIN i C.^A

BARCELONA : Princesa, 61

**La primera i més
important fàbrica de**

Corretges de transmissió

Tiretes i cables de cuir

Mànegues de cuir

per a pentinats

Tacos, Tiratacos i Tiraespases

Estopades, Junes i Vàlvules

Tubus de goma i Mangueres

Articles de goma i amiant